

ДЕРЖАВНА АУДИТОРСЬКА СЛУЖБА УКРАЇНИ
УПРАВЛІННЯ ПІВНІЧНОГО ОФІСУ
ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ В ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ

від «01» грудня 2017 року

№ 08-33/4

АУДИТОРСЬКИЙ ЗВІТ

*за результатами державного фінансового аудиту
діяльності державного підприємства «Оризон-
Навігація» за період з 01.04.2016 по 30.09.2017*

Черкаси 2017

В аудиторському звіті представлено результати державного фінансового аудиту діяльності державного підприємства «Оризон-Навігація» за період з 01.04.2016 по 30.09.2017 (далі – досліджуваний період).

Аудиторське дослідження проведено відповідно до п. 4.3.6.1 Плану проведення заходів державного фінансового контролю Північного офісу Держаудитслужби на III квартал 2017 року, Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2006 № 361, та Методики проведення Державною фінансовою інспекцією України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 26.06.2014 № 728.

Аудиторське дослідження проведено відповідно до програми аудиту діяльності, затвердженою начальником Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області Велько Т.М., перший примірник якої передано 10.11.2017 директору ДП «Оризон-Навігація» Майструку В.І.

Аудиторський звіт призначений для керівництва державного підприємства «Оризон-Навігація» (далі – ДП «Оризон-Навігація», Підприємство) та органу управління – Державного концерну «Укроборонпром» (далі – ДК «Укроборонпром», Укроборонпром, Концерн), інших зацікавлених осіб.

За рішенням начальника Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області результати аудиту можуть бути надісланими іншим зацікавленим органам державної влади, а також органам місцевого самоврядування та оприлюднені.

Підготовлено відділом контролю в органах влади, оборони, правоохоронних органах та за місцевими бюджетами Управління Північного офісу Держаудитслужби в Черкаській області (Терещенко О.М., Чорна І.О., Бугаєва О.М., Корнієнко Р.В.).

ЗМІСТ

I.		
Вступ.....		4
1.1 Інформація про об'єкт аудиту та обґрунтування причин проведення аудиту.....		4
II. Результати аудиторських процедур		11
2.1 Результати аналізу фінансово-господарської діяльності Підприємства.....		11
<i>Зовнішні фактори ризику</i>		
2.2 Недостатні заходи з боку ДК «Укроборонпром» як уповноваженого Урядом України суб'єкта управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі не сприяє підвищенню ефективності діяльності Підприємства.....		27
<i>Внутрішні фактори ризику</i>		
2.3 Недоліки з управління доходами усіх видів діяльності, прийняття неефективних управлінських рішень та/або взагалі їх неприйняття в частині здійснення витрат Підприємством може призвести до зниження доходів та завищення витрат і, як наслідок, може мати негативний вплив на результати фінансово-господарської діяльності ДП «Оризон-Навігація».....		34
2.4 Невжиття керівництвом Концерну та Підприємства управлінських заходів щодо забезпечення ефективного використання державного майна негативно впливає на забезпечення повноти отримання доходів від оренди, в тому числі і бюджетом, та проведення неефективних витрат на утримання вільних приміщень.....		50
2.5 Неналежна організація внутрішнього контролю може не дозволити своєчасно і в повній мірі виявити всі недоліки в діяльності Підприємства та не сприяє попередженню суттєвих порушень.....		65
III. Висновки.....		70
IV. Рекомендації.....		72
V. Додатки.....		74

I. ВСТУП

1.1. Інформація про об'єкт аудиту та обґрунтування причин проведення аудиту

ДП «Оризон-Навігація» засновано в 1995 році на базі державного підприємства-фірми «Оризон-Навігація», яке в свою чергу було сформоване з підрозділів Смілянського радіоприладного заводу «ОРИЗОН» – відділу навігаційної апаратури (ВНА), підрозділів відділу Головного конструктора та цеху по виконанню монтажних робіт і збиранню навігаційних приладів № 253, які з 1979 року займались розробкою та виробництвом навігаційної апаратури.

ДП «Оризон-Навігація» засноване згідно з наказом Міністерства машинобудування, військово-промислового комплексу і конверсії України від 20.03.1995 № 199.

Регулювання, контроль та координацію діяльності Підприємства здійснює Державний концерн «Укроборонпром» як уповноважений суб'єкт господарювання з управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі.

ДП «Оризон-Навігація» входить до переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку об'єктів державної власності, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» від 04.03.2015 № 83.

Згідно довідки з Єдиного Державного реєстру підприємств та організацій України Підприємство має наступні реквізити:

Код ЄДРПОУ	22794124
Місцезнаходження адреса	20700, Черкаська область, м. Сміла, вул. Мазура, 24
Організаційно-правова форма господарювання за КОПФГ	державне підприємство
Орган управління	Державний концерн «Укроборонпром»
Керівник	Майстрок Віктор Іванович
Вид діяльності за КВЕД-2010	27.12 – Виробництво електророзподільчої та контрольної апаратури; 26.51 – Виробництво інструментів і обладнання для вимірювання, дослідження та навігації; 33.13 – Ремонт і технічне обслуговування електричного й оптичного устаткування; 33.20 – Установлення та монтаж машин і устаткування; 71.12 – Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах; 72.19 – Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук.
Інституційний сектор економіки за КІСЕ	S.11001 Державні нефінансові корпорації

На момент проведення аудиту Підприємство здійснювало свою діяльність у відповідності з чинним законодавством¹ та Статутом, затвердженим наказом генерального директора Державного концерну «Укроборонпром» від 26.03.2012 за № 143 із змінами, внесеними наказами ДК «Укроборонпром» від 04.02.2015 № 35, від 17.01.2017 № 20 та від 27.03.2017 № 123 (далі - Статут).

Відповідно до п. 1.1 Статуту регулювання, контроль та координація діяльності Підприємства здійснюється Концерном як уповноваженим суб'єктом господарювання з управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі.

Майно Підприємства є державною власністю і закріплюється за ним на праві господарського відання. Майно Підприємства становлять виробничі і невиробничі засоби, а також інші цінності, вартість яких відображається в самостійному балансі підприємства. Відчуження, списання, передача в заставу майнових об'єктів, що належать до основних засобів, здійснюється в установленій законодавством спосіб за погодженням з Державним концерном «Укроборонпром».

Статутний капітал Підприємства станом на 30.09.2017 становить 5393070,0 гривень.

Управління Підприємством здійснює директор, який призначається на посаду ДК «Укроборонпром» шляхом укладання з ним контракту, як це передбачено п. 7.4 Статуту. Протягом досліджуваного періоду керівництво Підприємством здійснював директор ДП «Оризон-Навігація» Майструк В.І. (контракт від 18.03.2016 № 18к/16 та додаткові угоди від 27.09.2016 № 80, від 06.12.2016 № 116 та від 22.02.2017 № 31, термін дії з 23.03.2016 по 22.03.2019).

Метою діяльності Підприємства є одержання прибутку за рахунок виробничої та комерційної діяльності в галузі авіабудування та приладобудування.

Предметом діяльності Підприємства відповідно до п. 2.2 Статуту є (за кодами класифікації видів економічної діяльності (КВЕД)):

16.24 - Виробництво дерев'яної тари;

16.29 - Виробництво інших виробів із деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння;

¹ Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР; Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV; Господарський кодекс України від 16.01.2003 N 436-IV; Закон України від 16.07.1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»; Кодекс Законів про працю України від 10.12.1971 №322-VIII; Закон України від 10.04.1992 № 2269-XII «Про оренду державного та комунального майна»; Закон України від 01.01.1993 № 3357-12 «Про колективні договори і угоди»; Закон України від 14.10.1992 №2694-XII «Про охорону праці»; статуту Державного концерну «Укроборонпром», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 31.08.2011 № 993, тощо.

- 17.21 – Виробництво гофрованого паперу та картону, паперової та картонної тари;
- 17.29 – Виробництво іншої тари з паперу та картону;
- 18.20 – Тиражування звуко-, відеозаписів і програмного забезпечення;
- 22.19 – Виробництво інших гумових виробів;
- 22.22 – Виробництво тари з пластмас;
- 22.29 – Виробництво інших виробів з пластмас;
- 23.44 – Виробництво інших керамічних виробів технічного призначення;
- 25.61 – Оброблення металів та нанесення покриття на метали;
- 25.62 – Механічне оброблення металевих виробів;
- 25.73 – Виробництво інструментів;
- 25.93 – Виробництво виробів з дроту, ланцюгів і пружин;
- 25.99 – Виробництво інших готових металевих виробів;
- 26.11 – Виробництво електронних компонентів;
- 26.12 – Виробництво змонтованих електронних компонентів;
- 26.20 – Виробництво комп'ютерів і периферійного устаткування;
- 26.30 – Виробництво обладнання зв'язку;
- 26.51 – Виробництво інструментів і обладнання для вимірювання, дослідження та навігації;
- 27.12 – Виробництво електророзподільної та контрольної апаратури;
- 27.40 – Виробництво електричного освітлювального устаткування;
- 27.51 – Виробництво електричних побутових приладів;
- 27.90 – Виробництво іншого електричного устаткування;
- 28.15 – Виробництво підшипників, зубчастих передач, елементів механічних передач і приводів;
- 28.29 – Виробництво інших машин і устаткування загального призначення;
- 29.31 – Виробництво електричного і електронного устаткування для автотранспортних засобів;
- 30.30 – Виробництво повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування;
- 31.09 – Виробництво інших меблів;
- 33.12 – Ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення;

- 33.13 – Ремонт і технічне обслуговування електронного й оптичного устаткування;
- 33.14 – Ремонт і технічне обслуговування електричного устаткування;
- 33.16 – Ремонт і технічне обслуговування повітряних і космічних літальних апаратів;
- 33.20 – Установлення та монтаж машин і устаткування;
- 35.12 – Розподілення електроенергії;
- 41.20 – Будівництво житлових і нежитлових будівель;
- 43.21 – Електромонтажні роботи;
- 43.29 – Інші електромонтажні роботи;
- 46.14 – Діяльність посередників у торгівлі машинами, промисловим устаткуванням, суднами та літаками;
- 46.19 – Діяльність посередників у торгівлі товарами широкого асортименту;
- 46.43 – Оптова торгівля побутовими електротоварами й електронною апаратурою побутового призначення для приймання, записування, відтворення звуку й зображення;
- 46.51 – Оптова торгівля комп'ютерами, периферійним устаткуванням і програмним забезпеченням;
- 46.52 – Оптова торгівля електронним і телекомунікаційним устаткуванням, деталями до нього;
- 46.62 – Оптова торгівля верстатами;
- 46.65 – Оптова торгівля офісними меблями;
- 46.69 – Оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням;
- 46.74 – Оптова торгівля залізними виробами, водопровідним і опалювальним устаткуванням і приладами до нього;
- 49.39 – Інший пасажирський наземний транспорт;
- 49.41 – Діяльність вантажного автомобільного транспорту;
- 52.29 – Інша допоміжна діяльність у галузі транспорту;
- 58.29 – Видання іншого програмного забезпечення;
- 62.01 – Комп'ютерне програмування;
- 63.11 – Оброблення даних, розміщення інформації на веб-узлах і пов'язана з ними діяльність;
- 68.10 – Купівля та продаж власного нерухомого майна;
- 68.20 – Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна;

- 71.12 – Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах;
- 71.20 – Технічні випробування та дослідження;
- 72.19 – Дослідження й експериментальні розробки в галузі інших природничих і технічних наук;
- 73.12 – Посередництво в розміщенні реклами в засобах масової інформації;
- 77.11 – Надання в оренду автомобілів і легкових автотранспортних засобів;
- 77.33 – Надання в оренду офісних машин і устаткування, у тому числі комп'ютерів;
- 77.39 – Надання в оренду інших машин, устаткування та товарів;
- 82.92 – Пакування;
- 85.32 – Професійно-технічна освіта;
- 88.99 – Надання іншої соціальної допомоги без забезпечення проживання;
- 93.19 – Інша діяльність у сфері спорту;
- 93.29 – Організування інших видів відпочинку та розваг;
- 95.11 – Ремонт комп'ютерів і периферійного устаткування;
- 95.12 – Ремонт обладнання зв'язку.

Інші види діяльності, не заборонені чинним законодавством України.

Основними напрямками діяльності Підприємства, які фактично проводились у досліджуваному періоді, є: виробництво інструментів і обладнання для вимірювання, дослідження та навігації, дослідження й експериментальні розробки в галузі інших природничих і технічних наук, ремонт і технічне обслуговування електронного й оптичного устаткування, оброблення даних, розміщення інформації на веб-узлах і пов'язана з ними діяльність.

Таким чином, із 68 видів діяльності, передбачених Статутом, Підприємство здійснювало лише 4 види діяльності.

Підприємство здійснює свою діяльність згідно з фінансовим планом, що затверджується ДК «Укроборонпром».

Підприємством відповідно до Закону України від 01.06.2000 № 1775 «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» отримано наступні ліцензії:

1) ліцензія Головної державної інспекції на автомобільному транспорті (Головавтоінспекція) Міністерства транспорту та зв'язку України серії АВ № 532773 від 21.06.2010; дозвільний вид робіт – внутрішні перевезення вантажів вантажними автомобілями, причепами та напівпричепами; міжнародні перевезення вантажів вантажними

автомобілями, причепами та напівпричепами (строк дії – необмежений);

2) ліцензія Міністерства економічного розвитку і торгівлі України серії АВ № 597869 від 27.07.2012; вид господарської діяльності – розроблення, виготовлення, реалізація, ремонт і модернізація військової техніки /дія ліцензії розповсюджується на зазначений вид господарської діяльності в частині апаратури споживачів супутникових навігаційних систем (строк дії – необмежений).

Для здійснення операцій з грошовими коштами Підприємством відкрито 6 рахунків в установах банків (з яких 1 мультивалютний та 2 зарплатні). *Перелік рахунків наведено у додатку 1 до аудиторського звіту.*

Згідно з організаційною структурою Підприємство у своєму складі має: конструкторське бюро транспортних систем, конструкторське бюро конструкцій і друкованих плат, конструкторське бюро програмного забезпечення, конструкторське бюро авіаційного устаткування, конструкторське бюро навігаційної апаратури споживачів, відділ головного конструктора, відділ головного технолога, відділ головного енергетика, відділ головного механіка, виробничий відділ, відділ технічної підготовки виробництва, виробництво 153, виробництво 253, відділ технічного обслуговування, відділ технічного контролю, відділ матеріально-технічного забезпечення, відділ збуту, бюро стандартизації та сертифікації, бюро технічної документації, відділ маркетингових досліджень, адміністративно-господарський відділ, служба безпеки, відділ охорони праці та загальних питань, планово-економічний відділ, відділ організації праці та зарплати, бухгалтерія, директор.

Для чіткого розподілу обов'язків та функцій між структурними підрозділами та працівниками, відповідальності працівників за якість та своєчасність виконання своїх посадових обов'язків та контролю за їх діями розроблені положення про структурні підрозділи та посадові інструкції працівників (посадові інструкції працівників розробляються керівниками структурних підрозділів і затверджуються директором). Працівники ознайомлені з посадовими інструкціями.

Відповідно до п. 7.7 Статуту структура і штатний розпис затверджуються директором за погодженням з Концерном. Станом на 30.09.2017 діє штатний розпис, затверджений 29.06.2017, з штатом у 230 штатних одиниць з місячним фондом заробітної плати 813441,5 грн, який введено в дію з 01.07.2017. У штаті бухгалтерії ДП «Оризон-Навігація» рахується 5 осіб.

Середньооблікова чисельність працівників ДП «Оризон-Навігація» 01.04.2016 становила 254 особи, на 01.01.2017 – 248 осіб, на 30.09.2017 – 226 осіб.

З метою регулювання трудових і соціально-економічних відносин працівників Підприємства укладено Колективний договір між адміністрацією ДП «Оризон-Навігація» та колективом робітників, ІТП і службовців, представлених профспілковим комітетом підприємства на 2016-2017 роки (далі – Колективний договір), зареєстрований Управлінням праці та соціального захисту населення виконавчого комітету Смілянської міської ради від 29.09.2016 за № 242. Зміни та доповнення до Колективного договору від 12.12.2016 № 1, 13.01.2017 № 2, від 27.04.2017 № 3, від 24.07.2017 № 4 підписані директором і головою профспілкового комітету Підприємства за погодженням з головою профкому Виробничого об'єднання «Оризон» та зареєстровані Управлінням праці та соціального захисту населення виконавчого комітету Смілянської міської ради.

Підприємство здійснює бухгалтерський облік на підставі Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, Інструкції про його застосування, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291, та на підставі наказу директора Підприємства «Про облікову політику підприємства» від 27.12.2013 № 006/00/534 (далі – наказ № 006/00/534, наказ про облікову політику).

Відповідно до п. 2 наказу для ведення бухгалтерського обліку Підприємство застосовує журнально-ордерну систему обліку з використанням комп'ютерної програми «1-С Підприємство 8.2 Управління промисловим підприємством».

Державний фінансовий аудит діяльності Підприємства проводиться Управлінням вп'яте. Попередній державний фінансовий аудит діяльності ДП «Оризон-Навігація» проведений працівниками Державної фінансової інспекції в Черкаській області за 2015 рік та I квартал 2016 року (звіт від 27.08.2016 № 23-17/11-3). Інші контрольні заходи органами державного фінансового контролю в період з 27.08.2016 до 25.09.2017 не проводились.

Причиною проведення державного фінансового аудиту є виконання вимог п. 3 Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2006 № 361, та п. 4.3.6.1 Плану проведення заходів державного фінансового контролю Північного офісу Держаудитслужби на III квартал 2017 року.

II. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТОРСЬКИХ ПРОЦЕДУР

2.1. Результати аналізу фінансово-господарської діяльності Підприємства

Для проведення аналізу фінансово-господарської діяльності державного підприємства «Оризон-Навігація» використано Методику аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затверджену наказом Міністерства фінансів України від 14.02.2006 № 170 (далі - Методика № 170).

Проведеним аналізом фінансових результатів діяльності Підприємства встановлено, що валовий прибуток за 2016 рік становив 12463,0 тис. грн (в тому числі за II-IV квартали 2016 року - 10482,0 тис. грн), а за I-III квартали 2017 року - 9009,0 тис. гривень.

Результатом фінансово-господарської діяльності за 2016 рік був чистий прибуток в сумі 4983,00 тис. грн (в тому числі за II-IV квартали 2016 року – 4122,00 тис. грн), за 9 місяців 2017 року – 3971,00 тис. гривень.

Основні фінансові показники діяльності Підприємства за період, який досліджується, наведено у таблиці 1.

Таблиця 1.
(тис. грн)

№ п/п	Найменування показників	Період		Відхилення	
		II-IV квартал 2016 року	% в структурі	I-III квартал 2017 року	% в структурі
1	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	67 090,0	98,5	42 354,0	99,5
2	Інші операційні доходи	942,0	1,4	151,0	0,4
3	Інші доходи	62,0	0,1	42,0	0,1
	Сукупні доходи	68 094,0	100,0	42 547,0	100,0
1	Собівартість реалізованої продукції	56 608,0	88,3	33 345,0	86,4
2	Адміністративні витрати	3 114,0	4,9	2 605,0	6,8
3	Витрати на збут	636,0	1,0	847,0	2,2
4	Інші операційні витрати	3 552,0	5,5	1 778,0	4,6
5	Фінансові витрати	167,0	0,3	0,0	0,0
6	Інші витрати	4,0	-	1,0	-
	Сукупні витрати	64 081,0	100,0	38 576,0	100,0

На підставі Статуту ДК «Укробронпром», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.08.2011 № 993 «Деякі питання Державного концерну «Укроборонпром» (далі – Статут Концерну), Положення про внески учасників ДК «Укроборонпром», затвердженого Генеральним директором Концерну 20.01.2012, зі змінами, внесеними наказами Концерну від 12.04.2012 № 168 та від 12.08.2014 № 201, ДП «Оризон-Навігація» за результатами діяльності за II-IV квартали 2016 року перерахувало на рахунок Концерну частину чистого прибутку в сумі 1747,7 тис. грн, за I-III квартали 2017 року – 879,1 тис. гривень.

Розрахунок річних внесків підприємств-учасників Концерну здійснюється відповідно до наказів. Так, відповідно до п. 1 наказу від 13.05.2015 № 170 суму внесків на 2016 рік визначено у розмірі 18 % від чистого прибутку, отриманого за результатами 2014 року без урахування курсових різниць. Відповідно до п. 1 наказу від 13.05.2016 № 149 суму внесків на 2017 рік визначено у розмірі 15 % від чистого прибутку, отриманого за результатами 2015 року.

Сукупні доходи Підприємства складаються з чистого доходу (виручки від реалізації продукції), інших операційних доходів і інших доходів.

Аналізом структури доходів ДП «Оризон-Навігація» за період з 01.04.2016 по 30.09.2017 встановлено, що для ДП «Оризон-Навігація» основним показником дохідності є показники чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), які в загальній сумі доходів від усіх видів діяльності протягом досліджуваного періоду займають від 98,5 % до 99,9 %, або 109444,0 тис. грн (в тому числі 67090,0 тис. грн за квітень-грудень 2016 року та 42354,0 тис. грн за січень-вересень 2017 року).

Інші доходи в досліджуваному періоді становили 104,0 тис. грн. (в тому числі 62,0 тис. грн або 1,4 % від сукупних доходів за квітень-грудень 2016 року та 42,0 тис. грн або 0,4 % від сукупних доходів за січень-вересень 2017 року).

Основними напрямками діяльності Державного підприємства «Оризон-Навігація» є створення апаратури споживачів супутникових навігаційних систем ГЛОНАСС та GPS NAVSTAR та виконання дослідно-конструкторських робіт у тому ж напрямку.

Підприємством розроблено та виготовляється більш ніж 50 модифікацій обладнання. На підприємстві проведені роботи з впровадження Системи менеджменту якості і в 2005 році отриманий Сертифікат відповідності міжнародному стандарту ISO 9001-2000, в 2012 році отриманий Сертифікат відповідності міжнародному стандарту ISO 9001-2008. Все обладнання на підприємстві сертифіковане.

Підприємство розробляє і виробляє двохсистемну ГЛОНАСС/GPS апаратуру для високоточних визначень координат, часу і швидкості, яка

відповідає останнім досягненням в галузі створення обладнання для GPS-технологій.

Основні види науково-технічної діяльності, що здійснювалася Підприємством в досліджуваному періоді були:

- створення оригінальних структурних схем радіоприймального тракту і алгоритмів функціонування апаратури;
- проектування спеціалізованих аналогових та цифрових СБІС радіоприймального тракту;
- розробки спеціалізованих антен для прийому сигналів супутникових навігаційних систем;
- розробки алгоритмів і програм для приймачів сигналів СНС та апаратури на їх базі;
- розробки уніфікованих технічних рішень, які дозволяють на їх базі створювати апаратуру для різних споживачів.

Підприємство виробляє наступне GPS/GLONASS обладнання:

- 1) OEM продукти: NAVIOR-14, NAVIOR-S, NAVIOR-T;
- 2) авіаційне обладнання для пасажирських та транспортних магістральних літаків місцевих повітряних ліній, літаків ВПС і гелікоптерів;
- 3) апаратура часової та частотної синхронізації, яка дозволяє отримувати високоточний час в шкалі всесвітнього координованого часу за еталоном Росії (UTC SU), ГЛОНАСС (UTC ГЛОНАСС), США (UTC US), системи GPS (UTC GPS), а також – високостабільну частоту;
- 4) професійна навігаційна апаратура морського та наземного базування для жорстких умов експлуатації;
- 5) обладнання DGPS/DGLONASS в стандарті RTCM; в Чорному морі і на Балтиці розгорнута мережа ККС (радіо маячний комплекс морської диференціальної підсистеми GPS/ГЛОНАСС);
- 6) імітатори сигналів супутникових навігаційних систем ГЛОНАСС – NAVSTAR-WASS;
- 7) апаратура управління рухом залізничних потягів та апаратура забезпечення безпеки руху електропотягів;
- 8) апаратура пильності машиніста.

Від зазначених видів науково-дослідних робіт і реалізації продукції Підприємство отримувало доходи, дані про обсяги реалізації яких за видами діяльності наведено з таблиці 2.

Дані про обсяги реалізації за видами економічної діяльності

Вид діяльності згідно КВЕД	Обсяг виробництва продукції (робіт, послуг), тис. грн	
	II–IV квартал 2016 року	I–III квартал 2017 року
26.51 «Виробництво інструментів і обладнання для вимірювання, дослідження та навігації»	66581,0	32582,0
33.13 «Ремонт і технічне обслуговування електронного й оптичного устаткування»	39,0	3575,0
63.11 «Оброблення даних, розміщення інформації на веб-узлах і пов'язана з ними діяльність»	36,0	153,0
72.19 «Дослідження й експериментальні розробки в галузі інших природничих і технічних наук»	434,0	6045,0
Всього	67090,0	42355,0

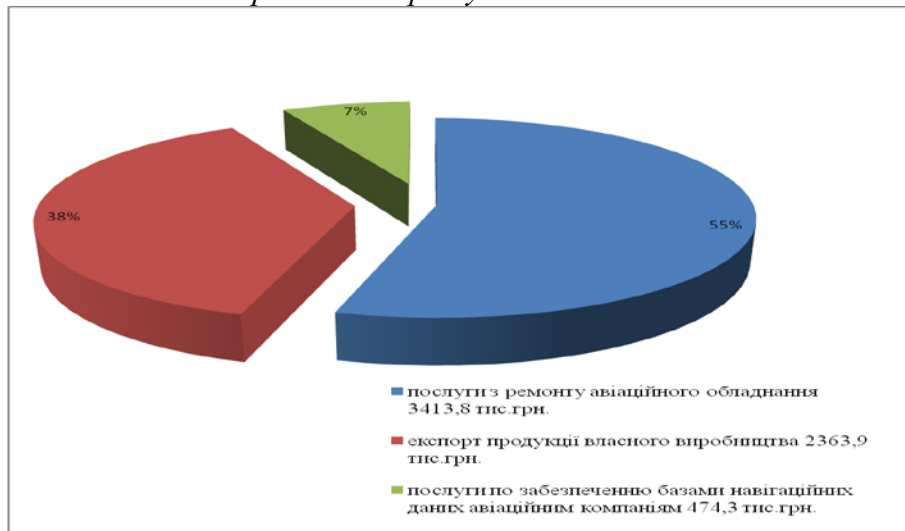
Проведеним аналізом встановлено, що в II–IV кварталах 2016 року обсяг виробництва за видом економічної діяльності «Виробництво інструментів і обладнання для вимірювання, дослідження та навігації» становив 99,24 % від загального обсягу виробництва за період. Обсяги виробництва за іншими видами діяльності становили 0,76 %. В той же час, за I–III квартали 2017 року обсяг виробництва за видом економічної діяльності «Виробництво інструментів і обладнання для вимірювання, дослідження та навігації» становив 76,93 % від загального обсягу виробництва за період, тобто його доля зменшилась в порівнянні з періодом квітень-грудень 2016 року. За видом діяльності «Дослідження й експериментальні розробки в галузі інших природничих і технічних наук» обсяг виробництва становив 14,27 %, що значно перевищує показник періоду II–IV квартали 2016 року. Значне збільшення обсягів виробництва за зазначеним видом діяльності відбулося в зв'язку з відновленням фінансування дослідно-конструкторських робіт.

Аналізом економічних показників діяльності Підприємства встановлено, що за період з 01.04.2016 по 30.09.2017 основним покупцем і замовником продукції Підприємства було Міністерство оборони України (далі – МОУ), якому реалізовано продукції на суму 50037,7 тис. грн, що становить 43,41 % від загального обсягу реалізованої продукції.

Також покупцями продукції ДП «Оризон-Навігація» були підприємства, що входять до складу ДК «Укроборонпром», а саме: Державне підприємство «Завод 410 ЦА» (19824,7 тис. грн), Державне підприємство «ДержКБ «Луч» (5697,6 тис. грн), Державне підприємство «Антонов» (4565,0 тис. грн) та Державне підприємство «Львівський державний авіаційно-ремонтний завод» (4335,0 тис. грн), та інші (19489,5 тис. грн), яким протягом вказаного періоду реалізовано продукції на

загальну суму 53911,8 тис. грн або 47,24 % загального обсягу реалізації відповідно.

Рис. 1 Склад експортних операцій, проведених ДП "Оризон-Навігація" протягом періоду з 01.04.2016 по 30.09.2017

Протягом досліджуваного періоду Підприємством здійснено експортних операцій на суму 6252,0 тис. грн, що становить 4,34 % від загального обсягу реалізації, а саме:

1) надано послуг нерезидентам з ремонту авіаційного обладнання по укладених договорах комісії на суму 3413,8 тис. грн, що становить 54,6% від експортних операцій. Детальніше досліджено в розділі 2.3 аудиторського звіту;

2) здійснено експорт продукції власного виробництва на суму 2363,9 тис. грн (37,81 % від експортних операцій). Основним імпортером була фірма «Cotra Cotton Trading GmbH» (Австрія), їй експортовано товарів (складові частини навігаційної апаратури цивільного призначення) на суму 2198,6 тис. грн. (82,2 тис. дол. США) або 93 % від експортованої продукції. Також відповідно до угоди від 26.04.2016 № 006/44-16 на адресу ООО «ИМПУЛЬС» (Росія) було реалізовано пристрій контролю пильності машиніста СН-ПКПМ АПМА.667527.001-01 в кількості 23 штуки на суму 165,3 тис. грн (432,4 тис. рос. руб.).

3) надано послуги по забезпеченню базами навігаційних даних 6 авіаційним компаніям (в тому числі 5 російським, а саме: ВАТ «Авіакомпанія «Томск Авіа», ЗАТ «Авіакомпанія «Ангара», ВАТ «Авіакомпанія «Турухан», ВАТ «Авіалінії Мордовії» та АТ «Авіакомпанія «Полярні авіалінії») на суму еквівалентну 474,3 тис. грн, що становить 7,6% від експортних операцій (9,5 тис. дол. США та 490,9 тис. рос. руб.).

Проведеним аналізом встановлено, що контрагенти ДП «Оризон-Навігація» не входять до переліку підприємств, до яких застосовані персональні спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції),

відповідно до рішень Ради національної безпеки і оборони України (від 17.09.2015, 20.05.2016, 16.09.2016).

Інші операційні доходи Підприємства впродовж досліджуваного періоду формувалися за рахунок доходу від операційних курсових різниць, відсотків, отриманих на залишок коштів на рахунках банківських установ, реалізації запасів та інших необоротних активів і доходу від операційної оренди.

Сукупні витрати Підприємства складаються з собівартості реалізованої продукції, адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат, фінансових витрат та інших витрат.

Аналізом структури витрат ДП «Оризон-Навігація» за період з 01.04.2016 по 30.09.2017 встановлено, що основна частина витрат становить собівартість реалізованої продукції, яка в загальній сумі витрат протягом досліджуваного періоду займає від 86,4 % до 88,3 % (в тому числі 56608,0 тис. грн. за квітень-грудень 2016 року та 33345,0 тис. грн за січень-вересень 2017 року).

Адміністративні витрати в досліджуваному періоді становили 5719,0 тис. грн (в тому числі 3114,0 тис. грн, або 4,9 % від сукупних доходів за квітень-грудень 2016 року та 2605,0 тис. грн, або 6,8 % від сукупних доходів за січень-вересень 2017).

Інші операційні витрати в досліджуваному періоді становили 5330,0 тис. грн. (в тому числі 3552,0 тис. грн., або 5,5 % від сукупних доходів за квітень-грудень 2016 року та 1778,0 тис. грн., або 4,6 % від сукупних доходів за січень-вересень 2017).

В ході аудиту проведено аналіз витрат на оплату праці працівників Підприємства в частині основної заробітної плати та стимулюючих видів оплати праці.

З метою регулювання трудових і соціально-економічних відносин працівників Підприємства укладено Колективний договір між адміністрацією ДП «Оризон-Навігація» та колективом робітників, ІТП і службовців, представлених профспілковим комітетом підприємства на 2016-2017 роки .

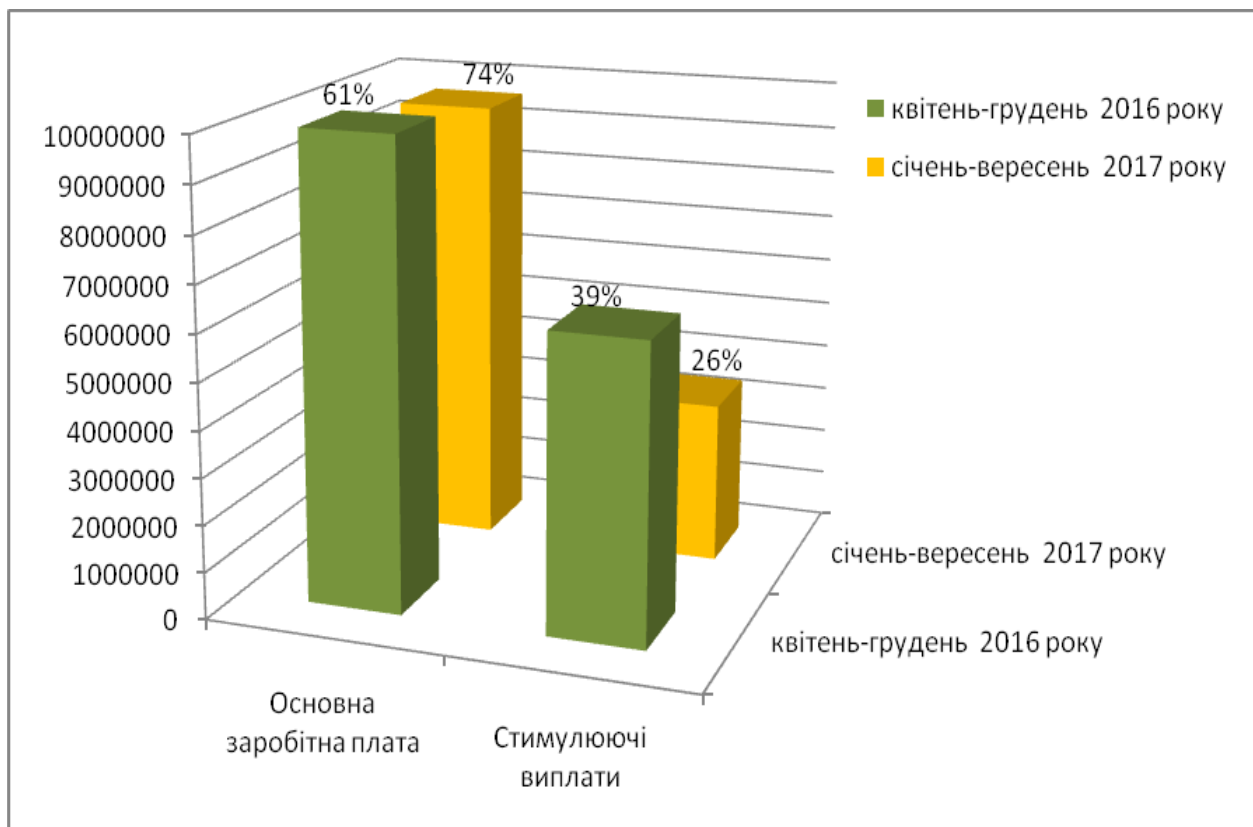
Так, відповідно до ст. 15, п. 16.2 ст. 16, ст. 17 та ст. 18 Розділу 4 Колективного договору та додатками 3, 4, 5 до нього визначено оплату праці, тарифну систему, мінімальну оплату праці з розмірами тарифних ставок та посадових окладів, доплати та надбавки до тарифікаційних ставок та посадових окладів, матеріальне заохочення за результатами праці.

Оплата праці робітникам здійснюється згідно із Штатними розкладами ДП «Оризон-навігація», підписаними начальником відділу

оплати праці і заробітної плати Пересадою Л.К. та затвердженими директором Підприємства Майструком В.І.

Штатна чисельність штатних працівників Підприємства протягом досліджуваного періоду налічувала:

ЄСВ – на суму 1109,7 тис. грн), що становить 39 % загальної суми затрат на оплату праці;

01.04.2016 їх вартість становила 67981,00 тис. грн, за 9 місяців 2017 року - 75294,00 тис. грн, тобто відбулося збільшення на 10,76 % або 7313,00 тис. гривень.

Зазначені зміни вартості активів пояснюються збільшенням за досліджуваний період вартості оборотних активів на 7473,00 тис. гривень. В той же час, вартість необоротних активів зменшилась на 160,00 тис. гривень.

Інформацію про динаміку вартості окремих необоротних активів наведено в таблицях 3, 4.

**Інформація про динаміку вартості окремих необоротних активів
ДП «Оризон-Навігація» за період з 01.04.2016 по 30.09.2017**

Таблиця 3 (тис. грн)

Найменування необоротного активу	Код рядка	Вартість активу		Відхилення, +, -	Вартість активу 30.09.2017	Відхилення, +, -
		01.04.2016	31.12.2016			
Нематеріальні активи	1001	1343,0	1336,0	-7,0	1336,0	-
Основні засоби	1010	6499,0	6393,0	-106,0	6197,0	-196,0

Інформація про динаміку вартості окремих оборотних активів ДП «Оризон-Навігація» за період з 01.04.2016 по 30.09.2017

Таблиця 4 (тис. грн)

Найменування оборотного активу	Вартість активу		Відхилення, +, -	Вартість активу на 30.09.2017	Відхилення, +,-
	01.04.2016	31.12.2016			
Запаси	38872,0	44976,0	+6104,0	57068,0	+12092,0
Виробничі запаси	14351,0	11984,0	-2367,0	11047,0	-937,0

У загальній вартості активів питома вага необоротних активів на 01.04.2016 становила 12,10 % або 8227,00 тис. грн, на 30.09.2017 - 10,71 % або 8067,00 тис. гривень.

Найбільша частка у складі необоротних активів припадає на основні засоби: станом на 01.04.2016 — 77,33 % або 6362,0 тис. грн, на 30.09.2017 — 76,82 % або 6197,00 тис. гривень. Зменшення необоротних активів відбулося за рахунок збільшення амортизації.

Найбільша частка у складі оборотних активів станом на 01.04.2016 та на 30.09.2017 припадає на запаси (а саме – незавершене виробництво), яка становила 23177,00 тис. грн і 44467,00 тис. грн (або 38,79 % і 66,14 %) відповідно.

Проведеним аудиторським дослідженням встановлено, що станом на 01.10.2017 на рахунку 231 «Основне виробництво» обліковувалися витрати за незавершеним виробництвом на загальну суму 44458,4 тис. грн, у тому числі за основним виробництвом (цех 253) – на загальну суму 38920,5 тис. грн. (або 87,5 %), за науково-дослідними і дослідно-конструкторськими роботами (далі – НДДКР) – на загальну суму 5412,8 тис. грн (12,2 %) та на інші послуги – 125,1 тис. грн (0,3 %). Крім цього, на рахунку 235 «Ремонт та обслуговування необоротних активів» обліковувалися витрати за незавершеними роботами на загальну суму 8,6 тис. гривень.

Збільшення розміру незавершеного виробництва відбулося внаслідок отримання значної кількості замовлень та в зв'язку з довготривалим виробничим циклом (6 місяців). Так, основна частина незавершеного виробництва за основним виробництвом припадає на виконання замовлень МОУ, а за НДДКР основні замовники робіт ДП «Держ ККБ Луч» і ДП «Львівський державний авіаційний ремонтний завод».

У складі оборотних активів Підприємства протягом періоду, який підлягає дослідженню, обліковується дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків, дебіторська заборгованість за виданими авансами та інша поточна дебіторська заборгованість, інформація про динаміку якої наведена у таблиці 5.

Інформація про динаміку дебіторської заборгованості ДП «Оризон-Навігація» за період з 01.04.2016 по 30.09.2017

Таблиця 5 (тис. грн)

Найменування показника	Вартість активу		Відхилення,	Вартість активу		Відхилення, +,
	На 01.04.2016	На 31.12.2016		На 01.01.2017	На 30.09.2017	
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх	3853,0	2540,0	-1313,0	2540,0	3327,0	+787,0
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	10898,0	885,0	-10013,0	885,0	1204,0	+319,0
Інша поточна дебіторська заборгованість	729,0	46,0	-683,0	46,0	39,0	-7,0

У складі оборотних активів Підприємства обліковується дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги, та інша поточна дебіторська заборгованість. Так, станом на 01.04.2016 загальний розмір дебіторської заборгованості становив 17906,00 тис. гривень. Основну частку в загальній сумі дебіторської заборгованості станом на 01.04.2016 займала заборгованість за розрахунками (за виданими авансами), яка становила 10898,00 тис. грн або 60,86 %.

Станом на 30.09.2017 загальний розмір дебіторської заборгованості зменшився у порівнянні з заборгованістю, що рахувалася на 01.04.2016, на 12196,00 тис. грн або на 68,11 % і дорівнює 5710,00 тис. гривень.

Проведеним дослідженням встановлено, що зазначене зменшення заборгованості відбулося внаслідок зменшення заборгованості за розрахунками за виданими авансами на 9694,00 тис. гривень. Станом на 30.09.2017 вона становить 1204,00 тис. грн, з якої основна частина - заборгованість по розрахунках з ТОВ «Український НДІ комп'ютерних технологій» за комплектуючі до навігаційного обладнання (775,78 тис. грн або 64,43 %).

У складі поточних зобов'язань і забезпечень пасиву балансу Підприємства обліковуються поточні зобов'язання, інформацію про динаміку яких наведено в таблиці 6.

**Інформація про динаміку поточних зобов'язань ДП «Оризон-Навігація»
за період з 01.04.2016 по 30.09.2017**

Таблиця 6 (тис. грн)

Найменування показника	Вартість пасиву		Відхилення, +,-	Вартість пасиву		Відхилення, +,-
	На 01.04.2016	На 31.12.2016		На 01.01.2017	На 30.09.2017	
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1790,0	2109,0	+ 319,0	2109,0	8520,0	+ 6411,0
За розрахунками з бюджетом	570,0	735,0	+ 165,0	735,0	972,0	+ 237,0
В т. ч. з податку на прибуток	0,0	0,0	-	0,0	289,0	+ 289,0
За розрахунками зі страхування	145,0	285,0	+ 140,0	285,0	111,0	- 174,0
За розрахунками з оплати праці	568,0	1098,0	+ 530,0	1098,0	428,0	- 670,0
За одержаними авансами	17623,0	8654,0	- 8969,0	8654,0	15211,0	+ 6557,0
Поточні забезпечення	376,0	349,0	- 27,0	349,0	49,0	-300,0
Доходи майбутніх періодів	6,0	0,0	- 6,0	0,0	0,0	-
Інші поточні зобов'язання	26,0	264,0	+ 238,0	264,0	202,0	-62,0
Разом	15243,0	13494,0	- 1749,0	13494,0	25493,0	+11999,0

У структурі поточних зобов'язань Підприємства основну питому вагу становила поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами та за товари, роботи, послуги станом на 31.12.2016 у розмірі 64,13% та 15,62 % відповідно та за 9 місяців 2017 року у розмірі 59,67 % та 33,42 % відповідно.

Протягом періоду з 01.04.2016 по 30.09.2017 спостерігається тенденція до збільшення обсягу кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги на суму 6730,0 тис. грн та зменшення зобов'язань за одержаними авансами на суму 2412,0 тис. гривень.

Аналізом сум заборгованості по розрахунках з бюджетом протягом досліджуваного періоду встановлено зростання заборгованості з 570,0 тис. грн станом на 01.04.2016 до 972,0 тис. грн станом на 30.09.2017, або на 70,53 %.

З огляду на результати фінансово-господарської діяльності Підприємства у періоді, охопленому аудитом, встановлено, що мету діяльності ДП «Оризон-Навігація» в частині отримання прибутку досягнуто. Підприємством спрямовано до державного бюджету податку на прибуток за 2016 рік 861,8 тис. грн (в тому числі за II-IV квартали 2016 року 731,2 тис. грн), за 9 місяців 2017 року – 715,5 тис. гривень.

Крім цього, Підприємством до державного бюджету сплачено частину чистого прибутку (дивіденди) на загальну суму 2626,8 тис. грн (в тому числі за II-IV квартали 2016 року 1747,7 тис. грн., за 9 місяців 2017 року – 879,1 тис. гривень).

Власний капітал протягом досліджуваного періоду мав тенденцію до збільшення. Станом на 01.04.2016 показник власного капіталу становив 46165,0 тис. грн., на 30.09.2017 – 49764,0 тис. грн. Слід зазначити, що власний капітал на 54,85 % сформовано за рахунок нерозподіленого прибутку, який протягом 2016 року та 9 місяців 2017 року збільшився з 25062,0 тис. грн. до 27294,0 тис. грн., тобто відбулось накопичення нерозподіленого прибутку. Також збільшився додатковий капітал - на 767,0 тис. гривень.

Крім цього, аудиторським дослідженням проведено аналіз виконання планових показників діяльності ДП «Оризон-Навігація» за період з 01.04.2016 по 30.09.2017.

Фінансові плани Підприємства на 2016 та на 2017 роки підписані директором ДП «Оризон-Навігація» Майструком В.І, погоджені головою профспілкового комітету та затверджені ДК «Укроборонпром». Фінансові плани затверджено своєчасно, у передбачені законодавством терміни. Проведеним аналізом встановлено, що коригування показників фінансового плану на 2016 рік здійснено 23.06.2016 у зв'язку з перенесенням термінів поставки продукції відповідно до узгоджених договорів. Внесені зміни в

частині перерозподілу обсягів реалізації за кварталами. В 2017 році зміни до фінансових планів Підприємства не вносились.

Проведеним аналізом охоплено фінансові плани Підприємства на 2016, 2017 роки та відповідні розрахунки до них, звіти про виконання фінансових планів за 2016 рік і I-III квартали 2017 року, пояснювальні записки до них.

За результатами проведеного аналізу показників фінансових планів за доходами за II-IV квартал 2016 року та III квартал 2017 року встановлено, що для ДП «Оризон-Навігація» основним показником дохідності є фактичні показники чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

У порівнянні з плановим, фактичний показник чистого доходу за II-IV квартал 2016 року перевиконано на 30741,0 тис. грн (або на 182,3 %) і становить 68094,0 тис. гривень.

За 9 місяців 2017 року фактичний показник чистого доходу перевиконано на 11809,0 тис. грн (або на 38,42 %) і становить 42547,0 тис. гривень.

Дані щодо виконання плану по окремих показниках діяльності Підприємства наведено в Таблиці 7.

**Дані щодо виконання плану по окремих показниках діяльності
ДП «Оризон-Навігація» за період з 01.04.2016 по 30.09.2017**

Таблиця 7 (тис. грн)

№	Найменування показників	II-IV квартал 2016 року			I-III квартал 2017 року		
		план	факт	%	план	факт	%
1	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	37 064,0	67 090,0	181,01	30 457,0	42 354,0	139,06
2	Інші операційні доходи	225,00	942,00	418,67	257,00	151,00	58,75
3	Інші доходи	64,00	62,00	96,88	24,00	42,00	175,00
	Всього доходів	37 353,0	68 094,0	182,30	30 738,0	42 547,0	138,42
1	Собівартість реалізованої продукції	28 085,0	56 608,0	201,56	23 340,0	33 345,0	142,87
2	Адміністративні витрати	2 357,50	3 114,00	132,09	2 444,00	2 605,00	106,59
3	Витрати на збут	652,50	636,00	97,47	555,00	847,00	152,61
4	Інші операційні витрати	2 931,00	3 552,00	121,19	1 720,00	1 778,00	103,37
5	Фінансові витрати	114,00	167,00	146,49	0,00	0,00	-
6	Інші витрати	42,00	4,00	9,52	42,00	1,00	2,38
	Всього витрат	34 182,0	64 081,0	187,47	28 101,0	38 576,0	137,28

Проведеним аналізом виконання планових показників фінансового плану Підприємства за II-IV квартали 2016 року та I-III квартал 2017 року встановлено, що виконання плану по окремих показниках доходної частини коливалось в межах від 58,8 % до 418,7 % та видаткової частини – від 2,4 % до 201,6 %.

Всього перевищення виконання плану по доходах за II-IV квартали 2016 року становило 182,30 %, а по витратах – 187,47 %, що майже вдвічі перевищує показники фінансового плану. Протягом I-III кварталу 2017 року перевищення фактичних показників над плановими становило 138,42 % по доходах і 137,28 % по витратах.

За II-IV квартал 2016 року основну частку становив дохід від виробництва інструментів і обладнання для вимірювання, дослідження та навігації, а саме 97,16 % чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) або 66158,0 тис. гривень.

Плановий показник доходу від інших операційних та інших доходів становив 289,0 тис. грн., який фактично виконано на суму 1004,0 тис грн., відсоток виконання становить 347,4 %. Основна причина перевиконання - збільшення інших операційних доходів.

За III квартал 2017 року основну частку становив дохід від виробництва інструментів і обладнання для вимірювання, дослідження та навігації, а саме 77,03 % чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) або 32774,0 тис. грн, а також дослідження й експериментальні розробки в галузі інших природничих і технічних наук 14,20 % (6045,0 тис. гривень).

Таким чином, за результатами проведеного аналізу встановлено, що у складі сукупних доходів Підприємства основну частку займає чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), плановий показник якого за II-IV квартал 2016 року фактично перевиконано на 30026,0 тис. грн і становить 67090,0 тис. грн, відсоток фактичного виконання планового показника становить 181,01 %, за 9 місяців 2017 року фактично виконано 139,06 % планового показника і становить 42354,0 тис. грн.

Аналізом планових та фактичних показників фінансових планів за витратами встановлено, що для ДП «Оризон-Навігація» найбільшим показником витрат у квітні-грудні 2016 року та 9 місяців 2017 року є собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), які в загальній сумі запланованих витрат становлять 82,2 % або 28085,0 тис. грн. та 83,1 % або 23340,0 тис. грн. відповідно.

Фактичний показник собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) за квітень-грудень 2016 року та за 9 місяців 2017 року

більший від планового показника на 88,34 % або 68094,0 тис. грн. та 86,44 % або 33345,0 тис. грн. відповідно.

Збільшення собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) порівняно із запланованим рівнем пов'язано із збільшенням протягом відповідного періоду фактичних показників витрат на сировину та основні матеріали та збільшенням обсягів реалізації, що зумовлено значним періодом виробничого циклу – 6 місяців.

У структурі планових витрат квітня-грудня 2016 року значну питому вагу становлять інші операційні витрати, а саме: 8,58 % або 2931,0 тис. гривень. Фактичний показник інших операційних витрат в структурі витрат становив 5,54 %, він на 621,0 тис. грн. більший від запланованого (в основному за рахунок зменшення курсових різниць, які займають 13,18 % в загальних витратах та становлять 528,0 тис. гривень).

Крім цього, встановлено значне перевищення витрат на збут протягом I-III кварталів 2017 року. Проведеним аудитом встановлено, що зазначене перевищення зумовлене збільшення виплат по договорах комісії (в тому числі комісійної винагороди та компенсації послуг комісіонера). Детально зазначене питання відображене в розділі 2.3 звіту.

Проведеним аудитом не встановлено здійснення витрат, що не передбачені фінансовим планом. Однак, Підприємством не вносились повторні зміни до фінансового плану на 2016 рік, як це дозволяється п. 8 Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України 02.03.2015 № 205. Внаслідок зазначеного, ДП «Оризон-Навігація» значно перевищено фактичні показники над плановими за квітень-грудень 2016, а саме: за доходами на 82,3 % та за витратами на 87,5 %.

Оцінкою ефективності управління Підприємства, проведеною за сукупністю коефіцієнтів, які характеризують прибутковість, платоспроможність та ліквідність, встановлено наступне:

Коефіцієнт рентабельності активів у 2016 році збільшився на 0,488 (8,33 %) проти 2015 року та становив 6,346 (оптимальне значення >0 , збільшення), що свідчить про підвищення темпів економічного зростання та розвитку Підприємства. За 9 місяців 2017 року коефіцієнт становив 4,323;

коефіцієнт рентабельності власного капіталу у 2016 році збільшився проти аналогічного періоду минулого року на 4,61 % (0,359) та становив 8,153 (оптимальне значення >0 , збільшення), що свідчить про збільшення частки чистого прибутку у власному капіталі та покращення його інвестиційної привабливості. Станом на 30.09.2017 коефіцієнт рентабельності власного капіталу становив 6,541;

коефіцієнт рентабельності діяльності у 2016 році зменшився проти аналогічного періоду минулого року на 35,68 % (2,877) і становив 5,186 (оптимальне значення >1, збільшення), що свідчить про зменшення можливостей підприємства до відтворення та розширення виробництва. Станом на 30.09.2017 коефіцієнт рентабельності діяльності становив 7,685;

коефіцієнт оборотності активів, значення якого у 2016 році збільшилось на 64,86 % у порівнянні з 2015 роком і становило 1,22, свідчить про покращення ефективності використання активів Підприємства у 2016 році. Станом на 30.09.2017 коефіцієнт оборотності активів становив 0,62;

коефіцієнт фінансової стійкості за 2016 рік становив 3,514, що на 16,27 % більше показника 2015 року (оптимальне значення - не менше 1, збільшення), що свідчить про зменшення залежності Підприємства від зовнішнього фінансування. Станом на 30.09.2017 вказаний показник становив 1,949;

коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) має тенденцію до збільшення: з 3,517 за 2015 рік до 3,910 за 2016 рік (оптимальне значення >1, збільшення), що вказує на збільшення розміру оборотних коштів Підприємства для погашення своїх поточних боргів. Станом на 30.09.2017 вказаний показник становив 2,637;

коефіцієнт загальної ліквідності за 2016 рік становив 3,44, що на 0,03 менше показника 2015 року (оптимальне значення - не менше 1, збільшення), що свідчить про незначне зменшення можливостей Підприємства погасити поточні зобов'язання за рахунок майна. Станом на 30.09.2017 коефіцієнт загальної ліквідності становив 2,63.

Загальна оцінка ефективності управління Підприємством за оцінкою фінансових коефіцієнтів та оцінкою ступеня виконання фінансового плану має задовільний рівень.

Аналіз фінансово-господарської діяльності Підприємства та оцінка виконання фінансових планів у додатку 3 до аудиторського звіту.

Зовнішні фактори ризику

2.2 Недостатні заходи з боку ДК «Укроборонпром» як уповноваженого Урядом України суб'єкта управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі не сприяє підвищенню ефективності діяльності Підприємства.

Державний концерн «Укроборонпром» відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення Державного концерну «Укроборонпром» від 29.10.2010 № 1221 (далі - Постанова № 1221) утворений з метою підвищення ефективності функціонування державних підприємств, які провадять господарську діяльність у сфері розроблення, виготовлення, реалізації, ремонту, модернізації та утилізації озброєння, військової і спеціальної техніки та боеприпасів і беруть участь у військово-технічному співробітництві з іноземними державами.

Згідно Закону України «Про особливості управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі» від 16.06.2011 №3531-VI (далі – Закон № 3531), Статуту Концерну та Статуту Підприємства Концерн наділений повноваженнями, функціями, правами та завданнями стосовно його підприємств учасників, зокрема і ДП «Оризон-Навігація».

Тому в процесі аудиту виникла необхідність дослідження ефективності управління Концерном об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі, зокрема управління ДП «Оризон-Навігація».

Відповідно до п. 6.1 Статуту Підприємство має право з метою одержання прибутку самостійно на власний ризик здійснювати на комерційній основі свою діяльність відповідно до стратегічного плану розвитку, затвердженого Концерном.

Аудиторським дослідженням встановлено, що всупереч п. 5 ст. 7 Закону № 3531 ДК «Укроборонпром» стратегію розвитку ДП «Оризон-Навігація» на 2016-2017 роки та на подальші роки не розробляв та не затверджував. Згідно пояснення заступника директора Підприємства Терехова С.А. відповідно до вказівки ДК «Укроборонпром» від 12.10.2017 № UOP 008-9500 проводяться роботи по розробці «Стратегії розвитку ДП «Оризон-Навігація» на 2018-2022 роки».

Довідково. Відповідно до п. 1.4 Методичних рекомендацій з питань методологічного забезпечення складання середньо- та довгострокових стратегічних планів розвитку державних підприємств, державних акціонерних товариств та господарських структур, затверджених наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 14.08.2013 № 971 (далі – Методика № 971), стратегічний план розвитку – це документ, який визначає стратегічні цілі та завдання економічного соціального розвитку діяльності суб'єктів на середньо- та довгостроковий періоди.

Відповідно до п. 18 Статуту Концерну до основних завдань Концерну належить, зокрема, сприяння підвищенню ефективності використання і розвитку експортного, виробничого та науково-технічного потенціалу учасників Концерну, зокрема - ДП «Оризон-Навігація».

Аудиторським дослідженням встановлено, що станом на 30.09.2017 виробничі потужності Підприємства завантажено на 76,0 %, тобто 24 % - це незадіяні виробничі потужності для отримання та виконання замовлень.

Проведеним розрахунком визначено, що при максимально задіяних виробничих потужностях, та за умови надходжень замовлень від покупців, Підприємство могло б отримати від виробництва та реалізації продукції доходів приблизно на 34561,2 тис. грн більше, ніж фактично отримано за період з 01.04.2016 по 31.12.2017.

Одним із видів доходів Підприємства були надходження коштів від здійснення ремонтів авіаційного обладнання для юридичних осіб – нерезидентів, що становило 3413,8 тис. грн або 55 % від загального обсягу експортних операцій.

В ході дослідження встановлено, що ДП «Оризон-Навігація» не має повноважень на самостійне укладання договорів на експорт власних послуг (продукції) військового призначення та на ведення переговорів щодо їх реалізації. У зв'язку з цим Підприємство змушене залучати до роботи уповноважених Кабінетом Міністрів України суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності - Державну компанію з експорту та імпорту продукції і послуг військового та спеціального призначення «Укрспецекспорт» (далі – ДК «Укрспецекспорт») та її дочірні підприємства, зокрема Дочірнє підприємство ДП «Укрспецекспорт» «Спецтехноекспорт» (далі – ДП «Спецтехноекспорт»), які виконують роль Комісіонера при укладанні зовнішньоекономічних договорів з нерезидентами.

Так, згідно договорів комісії Комісіонери (ДК «Укрспецекспорт» та ДП «Спецтехноекспорт») зобов'язується за дорученням Комітента (Підприємства) за плату вчинити правочин щодо організації виконання робіт з капітального ремонту авіаційного обладнання літаків від свого імені за рахунок Комітента. Виступаючи від свого імені, Комісіонер самостійно вчиняє зовнішньоекономічну угоду з третьою особою (Замовником). Результати виконаних робіт призначені для використання та споживання за межами митної території України.

За виконання доручення Комітента, Комісіонер отримує комісійну плату. Аудитом встановлено, що при укладанні договорів комісії з реалізації виробів, майна і надання послуг іноземним замовникам, Комісіонерами установлювалися різні відсоткові ставки комісійної винагороди, а саме від 7% до 10 % (включаючи ПДВ) від загальної погодженої Комітентом ціни.

Слід зауважити, що чинним законодавством не визначено єдиної ставки комісійної винагороди, що може справляти спецекспортер з державних підприємств. З метою налагодження координації між підприємствами-учасниками Концерну під час укладання допоміжних торговельних угод (договорів) між Комісіонерами та Комітентами та вдосконалення контролю за рівнем їх прибутковості Концерном прийнято наказ від 21.09.2015 № 358 (далі – Наказ № 358) щодо затвердження Положення про порядок погодження ДК «Укроборонпром» порядку координації між підприємствами-учасниками ДК «Укроборонпром» під час укладання допоміжних торговельних угод зі спецекспортерами (далі – Положення координації укладання договорів).

Відповідно до п. 1.4 Положення координації укладання договорів, Підприємство зобов'язане перед укладанням Договору подати до Концерну для проведення контролю основні показники такого Договору (комерційну пропозицію) шляхом надіслання Звернення. Водночас, слід відмітити, що відповідне Положення координації укладання договорів здійснює контроль за укладанням торговельної угоди з спецекспортером на предмет договору та його цінової пропозиції, питання врегулювання встановлення розміру та складу витрат Комісіонера, які відшкодовуються Комітентом відсутнє.

З огляду на зазначене, Концерном відповідно до ст. 14 Статуту Концерну не врегульовано питання щодо розроблення нормативу визначення розміру комісійної плати (в тому числі встановлення єдиних ставок комісійної винагороди) для підприємств - учасників Концерну.

Отже, через відсутність розпорядчого документа Концерну щодо встановлення обмежень розміру комісійної плати та витрат Комісіонера, що можуть бути відшкодовані за рахунок Комітента, дає змогу Державному концерну «Укрспецекспорт» та її дочірнім підприємствам, користуючись монопольним становищем, передбачати в договорах комісії розмір комісійної плати та відшкодування витрат за рахунок Комітента на свій розсуд, що призводить до невиправданих та необґрунтованих додаткових витрат Комітента.

Детальний аналіз проведеного аудиторського дослідження впливу на фінансовий результат Підприємства відсутності законодавчо визначеної єдиної ставки комісійної винагороди наведено в розділі 2.3 аудиторського звіту.

Дослідженням формування ціни виробництва продукції оборонного призначення, виконання робіт та надання послуг у діяльності ДП «Оризон-Навігація» встановлено, що відповідно до специфіки діяльності Підприємства регламентовано застосування нормативно-правових актів та методичних рекомендацій, а саме:

1. Постановою Кабінету Міністрів України від 27.04.2011 № 464 «Питання державного оборонного замовлення» затверджено Порядок

планування, формування, розміщення та коригування державного оборонного замовлення, а також здійснення контролю за його виконанням (далі – Порядок № 464), де пунктами 26, 26-1, 26-2, 26-3, 26-4, 26-5, 26-6, 26-7, 26-8 визначено особливості формування ціни на продукцію оборонного призначення.

2. Постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2016 № 517 затверджено Порядок формування ціни на продукцію, роботи, послуги оборонного призначення у разі, коли відбір виконавців з постачання (закупівлі) такої продукції, робіт, послуг здійснюється без застосування конкурентних процедур (далі – Порядок № 517). Цією постановою внесено зміни до пункту 26-3 Порядку № 464, зокрема збільшено граничні розміри застосування прибутку, а саме:

- у складі ціни витрат суб'єкта господарювання на придбання комплектувальних виробів (напівфабрикатів), робіт (послуг) у інших суб'єктів господарювання прибуток не може перевищувати 5 відсотків (до внесення змін - не може перевищувати 1 відсотка);
- у складі ціни решти витрат у складі виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), крім випадку, передбаченого абзацом третім цього пункту (у випадку залучення кредитів) – прибуток не може перевищувати 30 відсотків (до внесення змін - не може перевищувати 15 відсотків).

3. Водночас, наказом Міністра оборони України від 18.10.2016 №2591/у/2 затверджено Методичні рекомендації щодо єдиних підходів під час застосування окремих положень, визначених постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2016 № 517 (далі – Методичні рекомендації №2591/у/2).

Цими Методичними рекомендаціями Міністерство оборони України обмежило застосування граничних розмірів прибутку, установлених Кабінетом Міністрів України, а саме:

- у складі ціни витрат суб'єкта господарювання на придбання комплектувальних виробів (напівфабрикатів), робіт (послуг) у інших суб'єктів господарювання прибуток не може перевищувати 1 відсотка);
- у складі ціни решти витрат у складі виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), крім випадку, передбаченого абзацом третім цього пункту (у випадку залучення кредитів) прибуток не може перевищувати 20 відсотків.

Методичні рекомендації доведені Підприємству листом Міністерства оборони України від 08.11.2016 № 807.

4. Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.2009 № 1107 та затвердженого нею Положення про представництва державних замовників з оборонного замовлення на підприємствах, в установах, організаціях представництвом державного замовника здійснюються функції контролю та аналізу за собівартістю та трудомісткістю продукції оборонного призначення за державним оборонним замовленням, а також формуванням договірної ціни, видання актів про прийняття продукції та

етапів робіт (послуг) та перевірку і погодження фактичних витрат (далі – Положення № 1107).

З огляду на норми та принципи перелічених нормативно-правових актів та методичних рекомендацій Міністерства оборони України варто зазначити відмінні особливості формування собівартості та ціни реалізації продукції (робіт і послуг) за договорами із підприємствами-виконавцями державного оборонного замовлення Міністерства оборони України, у тому числі тих, які є учасниками ДК «Укроборонпром», а саме: обмеження граничного розміру прибутку, економічні показники, погоджені протоколом орієнтовної ціни, не можуть бути перевищені при визначенні договірної ціни.

Дослідженням нормативних актів встановлено, що розрахунок собівартості продукції, робіт та послуг проводиться із деталізацією обґрунтування витрат за структурою статей калькуляції: виробнича собівартість (прямі матеріальні витрати; витрати на оплату робіт і послуг сторонніх організацій; прямі витрати на оплату праці основного персоналу; відрахування ЄСВ; відрядження та загальновиробничі витрати), витрати на збут та адміністративні витрати.

Обсяг накладних витрат (загальновиробничих та адміністративних) визначається розрахунково шляхом множення прямих витрат на оплату праці розробників на відсоток, розрахований окремо для загальновиробничих та окремо для адміністративних витрат співвідношенням загального обсягу відповідних накладних витрат до загального обсягу витрат на оплату основної заробітної плати розробників.

В ході аудиторського дослідження встановлено, що при укладанні комерційних договорів Підприємство застосовувало різні розміри прибутку (25 % або 30 %) за аналогічними договорами.

По даному факту начальник планово-економічного відділу Підприємства Козак Т.Д. пояснила наступне: «Під час розрахунку ціни на продукцію в частині розміру прибутку (рентабельності) для реалізації на державне оборонне замовлення керуємось вимогами МОУ, для інших замовників нормативних документів не має. Розміру рентабельності для інших замовників продукції не існує». *Запит про надання документів та пояснень і пояснення начальника планово-економічного відділу ДП «Оризон-Навігація» Козак Т.Д. в Додатку 4 до звіту.*

З метою з'ясування застосованого розміру рентабельності за аналогічними комерційними договорами директору Підприємства надано запит про надання документів. На момент завершення аудиту документи надано не у повному обсязі. *Запит про надання документів та пояснень директору ДП «Оризон-Навігація» Майструку В.І. в Додатку 5 до звіту.*

Проведеним в ході аудиту орієнтовним розрахунком встановлено, що за умови застосування у калькуляційній вартості розміру прибутку на рівні не менше 30 % виробничої собівартості для комерційних замовлень, Підприємство протягом періоду дослідження мало змогу отримати прибуток від реалізації на загальну суму 1602,9 тис. грн, що на 267,1 тис. грн більше, ніж отримано фактично. *Розрахунок можливого отримання прибутку за умови застосування у калькуляційній вартості розміру прибутку на рівні не менше 30 % від реалізації продукції власного виробництва ДП «Оризон-Навігація» за комерційними договорами протягом періоду з 01.04.2016 по 30.09.2017 в Додатку 6 до звіту.*

Отже, у зв'язку з тим, що на законодавчому рівні для Підприємств – учасників Концерну граничний рівень рентабельності при укладанні комерційних договорів на виробництво продукції, виконання робіт та надання послуг не встановлено, та застосування Підприємством різних рівнів рентабельності при укладанні аналогічних комерційних договорів не дозволило Підприємству додатково отримати доходи щонайменше на суму 267,1 тис. гривень.

Відповідно до статті 7 Закону № 3531 у процесі управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі Концерн, зокрема, виявляє державне майно, яке тимчасово не використовується Концерном та його учасниками, і вносить пропозиції щодо його подальшого використання.

Під час дослідження питання цільового та ефективного використання майна проведено інвентаризацію будівель та споруд, балансоутримувачем яких є ДП «Оризон-Навігація», та встановлені факти наявності державного майна, яке не використовується, зокрема:

а) адміністративно-побутова будівля за адресою: м. Сміла, вул. Мазура, 14 площею 1307,3 кв. м;

б) частина будівлі за адресою: м. Сміла, вул. Мазура, 24 загальною площею 93,5 кв. м.

Протягом досліджуваного періоду зазначене майно не використовувалось в діяльності та не передавалось в оренду, тобто доходи від нього не отримувалися. За період з 01.04.2016 по 30.09.2017 підприємство втратило можливість отримати доходи від надання зазначеного майна в оренду розрахунково на суму 696,4 тис. гривень. Розрахунок орієнтовного розміру недоотриманого доходу від передачі майна в оренду наведено в розділі 2.4 аудиторського звіту.

В той же час, витрати на утримання зазначеного майна (заробітна плата сторожів, послуги водо- та енергопостачання, податок на землю, охорона тощо) за період з 01.04.2016 по 30.09.2017 становлять 514,8 тис. гривень.

Таким чином, невжиття керівництвом Концерну управлінських заходів щодо забезпечення ефективного використання державного майна негативно

вплинуло на забезпечення повноти отримання доходів Підприємства від оренди, а також покриття витрат на утримання приміщень, які не використовуються та не несуть економічного ефекту в процесі діяльності Підприємства.

Детальніше зазначене досліджено в розділі 2.4 аудиторського звіту.

Відповідно до статті 7 Закону № 3531, розділу 6 Статуту Підприємства Концерн забезпечує в установленому порядку проведення інвентаризації майна Концерну та його учасників, зокрема і ДП «Оризон-Навігація». Аудиторським дослідженням встановлено факт неякісного проведення попередніх інвентаризацій основних засобів, інших активів та неналежний контроль за їх проведенням, як з боку директора ДП «Оризон-Навігація» Майструка В.І., так і з боку Концерну, як уповноваженого суб'єкта господарювання з управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі, зокрема під час інвентаризації:

а) не оформлено жодної пропозиції щодо визначення справедливої та ліквідаційної вартості основних засобів із залишковою нульовою вартістю та основних засобів, вартість яких значно відрізняється від справедливої та ринкової;

б) не відображено інформацію про державне майно, яке не використовується.

Детальніше досліджено в розділі 2.4 аудиторського звіту.

Отже, ДК «Укроборонпром» не повною мірою забезпечував виконання окремих повноважень, установлених статтею 7 Закону № 3531, Статуту Концерну, а саме в частині відсутності розробленої стратегії розвитку, несприяння ДП «Оризон-Навігація» в ефективному використанні його виробничого та науково-технічного потенціалу, неприйняття рішень щодо внесення пропозицій про умови подальшого використання незадіяного державного майна та забезпечення його ефективного використання, непроведення належної інвентаризації майна Підприємства, а також не визначено граничного розміру комісійної винагороди та переліку витрат комісіонера, що можуть здійснюватись за рахунок комітента.

За умови максимального завантаження виробничих потужностей та за умови забезпечення надходжень замовлень від покупців Підприємство могло б отримати додатково 34561,2 тис. гривень.

Недосконалість чинного законодавства щодо невизначення граничного рівня рентабельності при укладанні комерційних договорів на виробництво продукції, виконання робіт та надання послуг не дозволило Підприємству додатково отримати доходи щонайменше на суму 267,1 тис. гривень.

Внутрішні фактори ризику

2.3 Недоліки з управління доходами усіх видів діяльності, прийняття неефективних управлінських рішень та/або взагалі їх неприйняття в частині здійснення витрат Підприємством може призвести до зниження доходів та завищення витрат і, як наслідок, може мати негативний вплив на результати фінансово-господарської діяльності ДП «Оризон-Навігація».

Протягом досліджуваного періоду ДП «Оризон-Навігація» здійснювало операції по 3-х договорах комісії (в тому числі по 2 договорах з ДК «Укрспецекспорт» та по 1 договору з ДП «Спецтехноекспорт»).

Договорами комісії передбачено, що Комісіонери (а саме: ДК «Укрспецекспорт», ДП «Спецтехноекспорт») зобов'язується за дорученням Комітента (ДП «Оризон-Навігація») за плату вчинити правочин щодо організації виконання робіт з ремонту (в тому числі капітального) авіаційного обладнання.

На законодавчому рівні визначено, що Комітент визначає плату за вчинення правочину від його імені та за його рахунок. Згідно з умовами договорів комісії ціна продажу виробів, майна і надання послуг за зовнішньоекономічними контрактами із Замовником встановлюється Комісіонером у розмірі погодженої Комітентом ціни, яка сформована з урахуванням безпосередньої вартості виробів, майна, документації, послуг, а також комісійної плати Комісіонеру, витрат, які здійснив Комісіонер на забезпечення виконання доручень, визначених договорами та інших витрат (вартості тари, пакування, маркування, консервації виробів, податків, зборів та інших обов'язкових платежів тощо).

Аудитом встановлено, що при укладанні договорів комісії на експорт послуг з проведення ремонтів авіаційного обладнання іноземним замовникам, установлювалися різні відсоткові ставки комісійної винагороди – від 7 % до 10 % (включаючи ПДВ), від загальної погодженої Комітентом ціни. Водночас, чинним законодавством не визначено єдиної ставки комісійної винагороди, що справляється спецекспортером з державних підприємств.

Умови договорів комісії в частині визначення розміру комісійної винагороди та визначення обсягу витрат Комісіонера відображені у Таблиці 8.

Таблиця 8

№ договору, назва комісіонера	Вартість договору комісії	Передбачено умовами договору комісії				Фактичне виконання договорів				
		комісійна плата		відшкодуван ня витрат комісіонера		Надійшло комісіонер у по контракту , укладеном у з нерезиден том	Отри mano від комісі онер а	Комі сійна вина горо да	Відшко дуванн я витрат комісіо нера	Забо ргов аніст ь комісі онер а
		сума	% від погод- женої ціни	сума	% від погод- женої ціни					
<i>тис. дол. США</i>										
від 12.03.2015 № USE-20/2- 66-D/K-15, ДК "Укрспецексп орт"	60,00	4,20	7,0	7,4	29,00	60,00	34,94	3,78	7,49	13,79
від 11.08.2016 № STE-1-217- ДК-16, ДП "Спецтехнок спорт"	226,14	20,35	9,0	9,19	35,02	68,92	46,32	6,20	2,38	14,02
<i>Тис. євро</i>										
від 18.11.2016 № USE-20- 274-D/K-16, ДК "Укрспецексп орт"	54,6	5,46	10,0	3,8	25,27	16,4	10,6	1,64	0,17	3,97

Проведеним аналізом встановлено, що ставки комісійної винагороди по угодах від 11.08.2016 № STE-1-217-Д/К-16 та від 18.11.2016 № USE-20-274-D/K-16 становлять 9 % та 10 % відповідно. В той же час, розмір відсоткової ставки комісійної винагороди по договору комісії від 12.03.2015 № USE-20.2-66-D/K-15 становив 7 %. Сторонами при укладанні договорів комісії самостійно визначався розмір комісійної плати.

Отже, за умови укладання договорів комісії за ставкою комісійної винагороди на рівні 7 %, Підприємство змогло б зменшити витрати у досліджуваному періоді на суму 4,52 тис. дол. США та 1,64 тис. євро відповідно, що станом на 01.10.2017 по курсу Національного банку України (далі – НБУ) становить 171,1 тис. гривень.

Крім того, умовами договорів також визначені обсяги витрат, пов'язані з виконанням Комісіонером своїх обов'язків, які він має право утримувати для відшкодування без додаткового погодження з Комітентом (від 25,27 % до 35,02 % від погодженої ціни). За договорами комісії загальний розмір витрат Підприємства на виплату комісійної винагороди та

відшкодування витрат Комісіонерам протягом періоду, що підлягав аудиторському дослідженню, становив 564,0 тис. грн. (в тому числі ПДВ), з яких комісійна плата – 301,6 тис. грн., відшкодування витрат Комісіонеру – 262,4 тис. гривень. За бухгалтерським обліком витрати по звіту Комісіонера від 29.09.2017 № 6, отриманого від ДК «Укрспецекспорт» на суму 128,4 тис. грн. проведено в жовтні 2017 року.

Державний концерн «Укроборонпром» згідно з його Статутом створений з метою підвищення ефективності функціонування державних підприємств, які провадять господарську діяльність у сфері розроблення, виготовлення, реалізації, ремонту, модернізації та утилізації озброєння, військової і спеціальної техніки та боєприпасів і беруть участь у військово-технічному співробітництві з іноземними державами. ДК «Укрспецекспорт» також входить до складу ДК «Укроборонпром».

Отже, відсутність розпорядчого документа, прийнятого Концерном, щодо встановлення обмежень розміру комісійної плати та витрат Комісіонера, що можуть бути відшкодовані за рахунок Комітента, дає змогу ДК «Укрспецекспорт» та її дочірнім підприємствам, користуючись монопольним становищем, передбачати в договорах комісії розмір комісійної плати та відшкодування витрат за рахунок Комітента на власний розсуд, що призводить до невиправданих та необґрунтованих додаткових витрат Комітента.

Відповідно до п. 1.4 Положення координації укладання договорів Підприємство зобов'язане перед укладанням договору подати до Концерну для проведення контролю основні показники такого договору (комерційну пропозицію) шляхом надіслання Звернення. Слід зазначити, що Положення координації укладання договорів регламентує контроль за укладанням торговельної угоди із спецекспортером на предмет договору та його цінової пропозиції, водночас питання врегулювання встановлення розміру витрат Комісіонера, які відшкодовуються Комітентом, відсутнє.

З огляду на зазначене, ДК «Укроборонпром» не врегульовано питання щодо розроблення нормативу визначення розміру комісійної плати (у тому числі встановлення єдиних ставок комісійної винагороди) для підприємств-учасників Концерну. Отже, неврегулювання органом управління серед підприємств - учасників Концерну єдиної ставки комісійної винагороди, що справляється спецекспортерами з державних підприємств при укладанні зовнішньоекономічних договорів, та, відповідно, укладання ДП «Оризон-Навігація» договорів комісії з ДК «Укрспецекспорт» із ставкою комісійної винагороди на рівні ставки інших спецекспортерів (7 %), Підприємство отримало б у досліджуваному періоді зменшило витрати при здійсненні експортних операцій (розрахунково) на суму 171,1 тис. грн., що є резервом для покращення фінансового стану Підприємства.

Крім того, під час аудиту проведено аналіз звітів Комісіонерів яким встановлено, що до витрат Комісіонера, які відшкодовуються Комітентом, віднесено витрати на оплату нерезиденту агентських послуг, наданих за межами митної території України, які згідно зі звітами комісіонерів за досліджуваний період становили 182,7 тис. грн. (ДК «Укрспецекспорт» укладено договір на надання агентських послуг з компанією-агентом «Moyer Continental Inc» (Сейшельські острови)). Відповідні витрати на оплату послуг агента відображені у звітах Комісіонера, з посиланням на агентські угоди та акти виконаних робіт. Під час проведення аудиторського дослідження встановлено, що в ДП «Оризон-Навігація» немає документів, які підтверджують, що ці послуги проводилися з метою виконання доручень Комітента.

Тобто вказане може свідчити, що Підприємство не володіє даними та не контролює витрати Комісіонера, які надалі відшкодовує. До звітів Комісіонерами не надано копій актів виконаних робіт та інших документів, якими підтверджуються обсяги і сума фактично наданих агентських послуг.

Згідно з умовами договорів комісії ДК «Укрспецекспорт» та його дочірні підприємства брали на себе зобов'язання за дорученням ДП «Оризон-Навігація» за плату вчинити правочини з продажу Продукції (послуг).

Пунктом 1 ст. 1011 Цивільного кодексу України визначено, що за договором комісії одна сторона (Комісіонер) зобов'язується за дорученням другої сторони (Комітента) за плату вчинити один або кілька правочинів від свого імені, але за рахунок Комітента.

Відповідно до договорів комісії Комісіонер зобов'язується самостійно виконати всю передконтрактну роботу та укласти з Покупцем Контракт на експорт робіт з ремонту авіаційного обладнання у відповідності до вказівок Комітента та на найбільш вигідних для нього умовах. Крім того, умовами договорів комісії передбачено, що жодна із Сторін не вправі передавати свої права і обов'язки, повністю чи частково по цьому Договору комісії будь-якій третій Стороні без письмової згоди іншої Сторони. За виконання вказаних доручень, Комісіонери отримували комісійну плату. В цей же час спецекспортери для здійснення власних зобов'язань укладали агентські договори з нерезидентами, передбачивши в договорах комісії відшкодування вартості цих послуг за рахунок Комітента.

Пунктом 1 та 2 ст. 295 Цивільного кодексу України визначено: Комерційне посередництво (агентська діяльність) є підприємницькою діяльністю, що полягає в наданні комерційним агентом послуг суб'єктам господарювання при здійсненні ними господарської діяльності шляхом посередництва від імені, в інтересах, під контролем і за рахунок суб'єкта, якого він представляє. Комерційним агентом може бути суб'єкт господарювання (громадянин або юридична особа), який за повноваженням,

основаним на агентському договорі, здійснює комерційне посередництво. Статтею 297 Цивільного кодексу України визначено, що за агентським договором одна сторона (комерційний агент) зобов'язується надати послуги другій стороні (суб'єкту, якого представляє агент) в укладенні угод чи сприяти їх укладенню (надання фактичних послуг) від імені цього суб'єкта і за його рахунок.

З огляду на норму Цивільного кодексу України комерційний агент мав надати послуги з укладання угод чи сприяти їх укладенню, тобто, по суті агентом шляхом посередництва виконано ті самі функції, які мав здійснити Комісіонер, а саме – знайти покупця та укласти з ним Контракт.

Слід зазначити, що умовами договорів комісії відшкодування витрат Комісіонера чітко не обумовлено, але при цьому витрати прийняті та оплачені. Отже, відшкодування витрат Комісіонера за рахунок Комітента, зокрема, агентських послуг, призводить до додаткових витрат Підприємства, оскільки Агентом, по суті дублюються функції Комісіонера (тобто одні й ті самі послуги – виконання переддоговірної роботи з пошуку Покупця та укладання з ним Контракту оплачуються Підприємством двічі).

Усього за досліджуваний період Підприємством відшкодовано витрат по сплаті агентських послуг на суму **182,7 тис. гривень.**

Недотримання ст. 1024 та 1022 Цивільного кодексу України керівництвом Підприємства при погодженні звітів Комісіонерів, якими передбачено резервування коштів на рахунках Комісіонерів для здійснення можливих майбутніх витрат за договорами комісій, як наслідок, негативно вплинуло на фінансовий стан Підприємства та стало причиною відволікання обігових коштів.

Проведеним аудиторським дослідження встановлено, що отримані грошові кошти від Покупців надходять на рахунки Комісіонерів, які самостійно утримують з неї комісійну винагороду, витрати, здійснені на виконання договору комісії і протягом визначеного терміну (залежної від умов договору) зобов'язані перераховувати залишок коштів на рахунок Комітента, але Комітент позбавлений можливості контролювати своєчасність перерахування на свій рахунок валютних коштів. Однак відповідно до звітів Комісіонерів встановлено, що протягом досліджуваного періоду Комісіонерами постійно створювався резерв коштів для подальшого виконання умов договорів комісії.

Так, станом на 30.09.2017 залишок коштів, які були зарезервовані та перебувають на рахунках Комісіонера, становили:

- за договором комісії від від 12.03.2015 № USE-20/2-66-D/K-15, укладеному з ДК «Укрспецекспорт», - 13788,52 дол. США;
- за договором, укладеним з ДП «Спецтехноекспорт», від 11.08.2016 №STE-1-217-ДК-16 – 14018,73 дол. США;

- за договором, укладеним з ДК «Укрспецекспорт», від 18.11.2016 №USE-20-274-D/К-16 – 3970,78 євро.

За курсом НБУ станом на 30.09.2017 це становить 874,0 тис. гривень.

У бухгалтерському обліку Підприємства дана дебіторська заборгованість по розрахунках з Комісіонерами обліковується.

Слід зазначити, що резервування коштів на рахунках Комісіонерів не передбачено умовами договорів комісій. Відповідно до умов договорів Комісіонер зобов'язаний перерахувати належні Комітенту кошти протягом 5 (або 15 в залежності від умов договору) банківських днів. Однак, як зазначено у звітах Комісіонерів, погоджених Підприємством, частина одержаних коштів від Покупця зарезервована на рахунках Комісіонерів та не перераховується своєчасно Підприємству, що суперечить умовам договорів.

У поясненні директор Підприємства Майструк В.І., який затверджував звіти Комісіонерів, зазначив: *«Згідно умов договорів комісії, Комісіонер направляє звіт про виконання умов договору протягом 30 днів. Комітент має можливість сприймати звіт тільки як факт виконання певного об'єму доручених робіт. Резервування коштів напевне необхідне для виконання послуг, доручених Комісіонеру договором, до повного його виконання. Щодо не нарахування пені за несвоєчасне перерахування Комісіонером коштів зазначив, що звіт комісіонера не є документальним підтвердженням дати отримання коштів від нерезидента. Відносно ставки комісійної винагороди директор пояснив, що немає протиріччя статті 1013 Цивільного кодексу України». Запит та пояснення директора ДП «Оризон-Навігація» Майструка В.І. в Додатку 7 до звіту.*

Відповідно до ст. 1024 Цивільного кодексу України комісіонер має право лише на відшкодування витрат, зроблених ним у зв'язку з виконанням своїх обов'язків за договором комісії. Статтею 1022 Цивільного кодексу України визначено, що після вчинення правочину за дорученням комітента комісіонер повинен надати комітенту звіт і передати йому все одержане за договором комісії.

Отже, підписавши та погодивши звіти Комісіонерів Підприємством надано дозвіл на резервування коштів на рахунках ДП «Спецтехноекспорт» на суму 372,0 тис. грн (14,02 тис. дол. США), на рахунках ДК «Укрспецекспорт» на суму 502,0 тис. грн. (13,79 тис. дол. США і 3,97 тис. євро) по курсу НБУ станом на 30.09.2017, для здійснення можливих майбутніх витрат за договорами комісій, при тому, що вказана умова не передбачена умовами договорів комісії, має негативний вплив на фінансовий стан Підприємства та стало причиною відволікання коштів у дебіторську заборгованість. Крім цього, протягом досліджуваного періоду на рахунках Комісіонерів залишались обігові кошти, що не перераховані

Комітенту, в сумі від 69,1 тис. грн. з 03.11.2016 до 874,0 тис. грн. станом на 30.09.2017.

Резервування коштів призводить до того, що протягом тривалого часу отриманими від Покупця обіговими коштами в розмірі до 874,0 тис. грн безоплатно користуються Комісіонери, внаслідок чого Підприємство не має змоги спрямувати їх на ведення власної діяльності, проведення розрахунків за борговими зобов'язаннями, у тому числі оплати праці та сплату податків, що негативно впливає на його фінансовий стан.

Умови договорів комісії передбачають застосування штрафних санкцій до Комісіонерів у разі порушення термінів перерахування належних Комітенту коштів, але фактично до надходження звіту Комісіонера Підприємство не має змоги контролювати повноту та своєчасність отримання ним своїх коштів.

Стаття 193 Господарського кодексу України передбачає, що кожна сторона повинна вжити усіх заходів, необхідних для належного виконання нею зобов'язання, враховуючи інтереси другої сторони та забезпечення загальногосподарського інтересу. Порушення зобов'язання є підставою для застосування господарських санкцій, передбачених цим Кодексом, іншими законами або договором.

Під час аудиторського дослідження встановлено, що Підприємство протягом досліджуваного періоду не пред'являло до Комісіонерів вимоги на стягнення штрафних санкцій за порушення господарського зобов'язання.

Відповідно до п. 6.1 договору комісії від 11.08.2016 № STE-1-217-Д/К-16, укладеного Підприємством з ДП «Спецтехноекспорт», за порушення строків перерахувань коштів, установлених цим договором, Комісіонер сплачує Комітенту пеню в розмірі 0,5 % від несвоєчасно перерахованої суми за кожен тиждень прострочення, але не більше ніж 10 % від загальної суми коштів, які підлягають перерахуванню Комітенту.

Відповідно до п. 9.3 договорів комісії від 12.03.2015 № USE-20.2-66-Д/К-15 та від 18.11.2016 № USE-20.2-274-Д/К-16, укладених з ДК «Укрспецекспорт» за порушення строків перерахувань коштів, установлених цим договором, Комісіонер сплачує Комітенту пеню в розмірі 0,5 % від несвоєчасно перерахованої суми за кожен тиждень прострочення, але не більше ніж 5 % від загальної суми коштів, які підлягають перерахуванню Комітенту.

Стаття 224 Господарського кодексу України визначає, що учасник господарських відносин, який порушив господарське зобов'язання або установлені вимоги щодо здійснення господарської діяльності, повинен відшкодувати завдані цим збитки суб'єкту, права або законні інтереси якого порушено. Під збитками розуміються витрати, зроблені управненою стороною, втрата або пошкодження її майна, а також не одержані нею

доходи, які управнена сторона одержала б у разі належного виконання зобов'язання або додержання правил здійснення господарської діяльності другою стороною. Пункт 6 ст. 231 Господарського кодексу України передбачає, що штрафні санкції за порушення грошових зобов'язань встановлюються у відсотках, розмір яких визначається обліковою ставкою Національного банку України, за увесь час користування чужими коштами, якщо інший розмір відсотків не передбачено законом або договором.

Як встановлено аудиторським дослідженням, Підприємство не направляло листи-претензії до ДК «Укрспецекспорт» та ДП «Спецтехноекспорт» щодо перерахування належних їм коштів на суму 690,6 тис. грн. (по курсу НБУ на момент отримання коштів - 26,1 тис. дол. США) за умовами договорів, які Комісіонери резервували на своїх рахунках.

З огляду на це, керівництвом Підприємства не забезпечено належний контроль за дотриманням умов договорів комісії, через що не забезпечено пред'явлення до Комісіонерів штрафних санкцій за порушення господарського зобов'язання, чим порушено інтереси Підприємства та спричинило несвоєчасне отримання обігових коштів.

Під час проведення аудиторського дослідження проведено розрахунок штрафних санкцій за несвоєчасне перерахування Комісіонером коштів на рахунок Підприємства, які надійшли від Покупця за умовами договорів комісії. *Розрахунок у Додатку 8 до аудиторського звіту.*

За умови виставлення Підприємством претензії до Комісіонерів за несвоєчасне перерахування коштів, додаткові надходження коштів від сплати пені становили б 26,1 тис. гривень.

Також, аудиторським дослідженням встановлено, що Підприємством укладено договори з Державним підприємством «Львівський бронетанковий завод» (далі – ДП «ЛБЗ») на поставку навігаційної апаратури споживачів супутникових навігаційних систем ГЛОНАСС та GPS NAVSTAR «Базальт» за договорами від 06.02.2015 № 006/15-15 (далі – угода № 006/15-15) та від 25.06.2015 № 006/55-15 (далі № 006/55-15).

По угоді № 006/15-15 продукція була поставлена на адресу ДП «ЛБЗ» 05.05.2015 на суму 275850,00 грн. Відповідно до п. 3.3 угоди остаточний розрахунок повинен проводитися протягом 5-ти банківських днів після отримання Замовником повідомлення про готовність продукції до відвантаження (повідомлення було направлено 07.04.2015). Статтею 9 договору «Санкції» відповідальність за невиконання обов'язків по договору передбачена *«відповідно з діючим законодавством України»*, проте не визначена у відсотках до суми заборгованості.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань» від 22.11.1996 N 543/96-ВР (далі – Закон № 543) розмір пені обчислюється від суми простроченого

платежу та не може перевищувати подвійної облікової ставки Національного банку України, що діяла у період, за який сплачується пеня. Тобто законодавством не визначено нижню межу відповідальності за порушення термінів розрахунків. Підприємством неодноразово направлялися претензії до ДП «ЛБЗ» про перерахування заборгованості. У відповідь на претензію від 27.03.2017 листом від 10.04.2017 ДП «ЛБЗ» повідомило, що у зв'язку з важким фінансовим становищем заборгованість буде погашена після надходження грошових коштів в першочерговому порядку.

По угоді № 006/55-15 продукція була поставлена на адресу ДП «ЛБЗ» 26.06.2015 на суму 551700,00 грн. Відповідно до п. 3.1 угоди оплата за продукцію здійснюється Замовником протягом 10-ти банківських днів з моменту одержання коштів за поставку техніки, установленню на яку підлягає продукція. Оскільки, в угоді не зазначено, на яку техніку буде поставлена продукція ДП «Оризон-Навігація», Підприємство не мало можливості контролювати надходження коштів. Статтею 9 договору «Санкції» відповідальність за невиконання обов'язків по договору передбачена *«відповідно з діючим законодавством України»*, проте не визначена у відсотках до суми заборгованості. Підприємством неодноразово направлялися претензії до ДП «ЛБЗ» про перерахування заборгованості. У відповідь на претензію від 10.04.2017 ДП «ЛБЗ» листом від 13.05.2017 повідомило, що на даний час Міністерством оборони України не погоджено витрати по виконанню контракту від 25.08.2015 № 247/1/15/55 по виготовленню ТКБМ «Дозор-Б» (для виготовлення яких поставлялась продукція ДП «Оризон-Навігація»). У зв'язку з вищенаведеним ДП «ЛБЗ» 27.01.2017 подало позов до МОУ про стягнення коштів по контракту від 25.08.2015 № 247/1/15/55.

Станом на 30.09.2017 ДП «ЛБЗ» не виконало свої зобов'язання з оплати продукції, отриманої по договорах № 006/15-15 та № 006/55-15, що призвело до відволікання обігових коштів Підприємства в сумі 827,6 тис. грн. та, як наслідок, зростанню зобов'язань перед постачальниками комплектуючих матеріалів і збільшенню кредиторської заборгованості.

Аналогічна ситуація склалася за угодами, укладеними з:

- Харківським державним авіаційним виробничим підприємством (далі – ХДАВП), з яким укладено угоду від 06.06.2016 № 006/02/59-16 (далі – угода №006/02/59-16) на надання послуг по післягарантійному ремонту блоку управління (БПУ) ТДЦК.467855.039 з комплексу бортового обладнання супутникової навігації СН-4312-02 ТДЦК.461513.077-02. Виконання робіт підтверджено актом виконаних робіт від 20.07.2016 на суму 24,0 тис. гривень. Відповідно до п. 4.2 угоди № 006/02/59-16 оплата робіт здійснюється Замовником протягом 20 днів після підписання акта.

Станом на 30.09.2017 заборгованість не погашена. Статтею 5.1 договору «Санкції» відповідальність за невиконання обов'язків по договору передбачена *«відповідно з діючим законодавством України»*, проте не визначена у відсотках до суми заборгованості;

- Державним підприємством «Житомирський бронетанковий завод» (далі – ДП «ЖБЗ») на поставку навігаційної апаратури споживачів супутникових навігаційних систем ГЛОНАСС та GPS NAVSTAR СН-3003М «Базальт» за договором від 12.05.2017 № 006/25-17 (далі – угода № 006/25-17). Реалізація товарів (робіт, послуг) здійснена в травні 2017 року на суму 1253,7 тис. гривень. Відповідно до ст. 3 угоди № 006/25-17 оплата робіт здійснюється Замовником у розмірі 70 % у вигляді передплати та 30 % протягом 5 банківських днів після отримання продукції. Станом на 30.09.2017 заборгованість по розрахунках по вказаній угоді становила 626,9 тис. грн. Статтею 5.1 договору «Санкції» відповідальність за невиконання обов'язків по договору передбачена *«відповідно з діючим законодавством України»*, проте не визначена у відсотках до суми заборгованості.

Станом на 30.09.2017 ХДАВП і ДП «ЖБЗ» не виконали свої зобов'язання з оплати продукції, отриманої по договорах, що призвело до відволікання обігових коштів Підприємства в сумі **650,9 тис. грн** та, як наслідок, зростанню зобов'язань перед постачальниками комплектуючих матеріалів і збільшенню кредиторської заборгованості.

У зв'язку з тим, що умовами договорів не визначений розмір штрафних санкцій за порушення строків розрахунків, Підприємство не має змоги нараховувати та стягувати штрафні санкції (пеню). У разі застосування штрафних санкцій у вигляді пені із розрахунку 0,1 % від суми заборгованості за кожен день просрочки (розмір пені передбачений по інших угодах, укладених Підприємством) пеня могла б становити 1,48 тис. грн. в день. Якщо розмір пені обмежити до 5 % (як це передбачено іншими договорами, що уклалися Підприємством) від суми заборгованості, то вона могла б становити 73,93 тис. гривень. Тобто, внаслідок не визначення угодами розміру штрафних санкцій, ДП «Оризон-Навігація» втратило можливість їх нарахування та стягнення.

Проведеним аудиторським дослідженням встановлено, що Підприємством укладено ряд угод з КП ХКБМ ім. О.О. Морозова (далі – КП ХКБМ) на поставку продукції, розрахунки за якими станом на 30.09.2017 не завершено, внаслідок чого утворилася дебіторська заборгованість в сумі 205,0 тис. грн. Зазначена заборгованість утворилася за такими угодами:

- від 02.10.2015 № 2617-ХКБМ/74-15 (далі – угода № 2617-ХКБМ/74-15) на поставку навігаційного комплексу топогеодезичного і тимчасового забезпечення СН-3210 ПКАН.461513.043-01. Поставка продукції на адресу покупця здійснена 16.05.2016 на суму 638,1 тис. грн. Відповідно до ст. 5 угоди № 2617-ХКБМ/74-15 оплата продукції здійснюється шляхом

перерахування авансового платежу в розмірі 50,0 % загальної вартості продукції та 50,0 % протягом 10 банківських днів з дати отримання Покупцем грошових коштів остаточного розрахунку за вироби Покупця, виготовлені їм з використанням продукції Постачальника. Покупець зобов'язаний письмово повідомити Продавця про надходження коштів по остаточному розрахунку протягом 3 робочих днів з моменту їх отримання. Станом на 30.09.2017 заборгованість по розрахунках з КП ХКБМ за вказаною угодою становила 19,1 тис. грн. Статтею 9 угоди «Відповідальність сторін» передбачено, що в разі порушення Покупцем термінів оплати він зобов'язаний за кожен день просрочки сплатити пеню у розмірі облікової ставки НБУ, що діяла в період, за який нараховується пеня, але не більше подвійної ставки НБУ. Фактично Підприємством отримано 300,0 тис. грн. оплати за поставлену продукцію 01.09.2017, тобто на 473 день з моменту поставки. В зв'язку з неможливістю перевірити надходження коштів по остаточному розрахунку за вироби Покупця, виготовлені їм з використанням продукції Постачальника, ДП «Оризон-Навігація» не має можливості застосовувати штрафні санкції за порушення строків розрахунків. Умовами договорів не передбачено надання копій документів, в яких зазначена дата отримання коштів по остаточному розрахунку;

- від 04.05.2016 № 006/45-16/2989-ХКБМ (далі – угода № 006/45-16/2989-ХКБМ) на поставку навігаційної апаратури споживачів супутникових навігаційних систем ГЛОНАСС та GPS NAVSTAR СН-3003М «Базальт» ПКАН.461513.017-02, ПКАН.461513.017ТУ. Поставка продукції на адресу покупця здійснена 09.06.2016 на суму 51,6 тис. грн. Відповідно до ст. 5 угоди № 006/45-16/2989-ХКБМ оплата продукції здійснюється шляхом перерахування авансового платежу в розмірі 50,0 % загальної вартості продукції, 20 % протягом 10 банківських днів з дати отримання продукції та 30 % після отримання коштів від Гензамовника. Станом на 30.09.2017 заборгованість по розрахунках з КП ХКБМ за вказаною угодою становила 13,3 тис. грн. Статтею 9 угоди «Відповідальність сторін» передбачено, що в разі порушення Покупцем термінів оплати він зобов'язаний за кожен день просрочки сплатити пеню у розмірі облікової ставки НБУ, що діяла в період, за який нараховується пеня, але не більше подвійної ставки НБУ. Фактично Підприємством отримано 10,3 тис. грн. (20 %) оплати за поставлену продукцію 29.08.2016, тобто з просроченням терміну платежу на 66 днів. Покупець за порушення термінів розрахунків мав сплатити 0,3 тис. грн пені, передбаченої умовами угоди. *Розрахунок пені наведено в Додатку 9 до звіту.*

- від 30.05.2016 № 006/55-16/3030-ХКБМ (далі – угода № 006/55-16/3030-ХКБМ) на поставку навігаційної апаратури споживачів супутникових навігаційних систем ГЛОНАСС та GPS NAVSTAR СН-3003М «Базальт» ПКАН.461513.017-02, ПКАН.461513.017ТУ. Поставка продукції

на адресу покупця здійснена 23.06.2016 на суму 979,7 тис. грн. Відповідно до ст. 5 угоди № 006/55-16/3030-ХКБМ оплата продукції здійснюється шляхом перерахування авансового платежу в розмірі 50,0 % загальної вартості продукції, 30 % протягом 10 банківських днів з дати отримання продукції та 20 % після отримання коштів від Гензамовника. Станом на 30.09.2017 заборгованість по розрахунках з КП ХКБМ за вказаною угодою становила 129,5 тис. грн. Статтею 9 угоди «Відповідальність сторін» передбачено, що в разі порушення Покупцем термінів оплати він зобов'язаний за кожен день просрочки сплатити пеню у розмірі облікової ставки НБУ, що діяла в період, за який нараховується пеня, але не більше подвійної ставки НБУ. Фактично Підприємством отримано 318,8 тис. грн. (30 %) оплати за поставлену продукцію 11.07.2016, тобто без порушень термінів розрахунків;

- від 10.08.2016 № 006/71-16/3180-ХКБМ (далі – угода № 006/71-16/3180-ХКБМ) на поставку навігаційної апаратури споживачів супутникових навігаційних систем ГЛОНАСС та GPS NAVSTAR СН-3003М «Базальт» ПКАН.461513.017-02, ПКАН.461513.017ТУ. Поставка продукції на адресу покупця здійснена 05.10.2016 на суму 215,7 тис. грн. Відповідно до ст. 5 угоди № 006/71-16/3180-ХКБМ оплата продукції здійснюється шляхом перерахування авансового платежу в розмірі 50 % загальної вартості продукції, 30 % протягом 10 банківських днів з дати отримання продукції та 20 % після отримання коштів від Гензамовника. Станом на 30.09.2017 заборгованість по розрахунках з КП ХКБМ за вказаною угодою становила 43,1 тис. грн. Статтею 9 угоди «Відповідальність сторін» передбачено, що в разі порушення Покупцем термінів оплати він зобов'язаний за кожен день просрочки сплатити пеню у розмірі облікової ставки НБУ, що діяла в період за який нараховується пеня, але не більше подвійної ставки НБУ. Фактично Підприємством отримано 64,7 тис. грн (30 %) оплати за поставлену продукцію 12.10.2016, тобто без порушень термінів розрахунків.

Таким чином, у зв'язку з непроведенням позовної діяльності за порушення термінів розрахунків по угоді № 006/45-16/2989-ХКБМ Підприємством не отримано 0,3 тис. грн пені.

У зв'язку з неможливістю здійснення контролю з боку ДП «Оризон-Навігація» за надходженням коштів від генерального замовника по остаточному розрахунку за виробу Покупця, виготовлені ним з використанням продукції Постачальника (ДП «Оризон-Навігація») не має можливості застосовувати штрафні санкції за порушення строків розрахунків по угодах, укладених з КП ХКБМ (умовами договорів не передбачено надання копій документів, в яких зазначена дата отримання коштів по остаточному розрахунку).

В той же час, по обліку рахується прострочена дебіторська заборгованість, щодо якої Підприємством подано позовні заяви до суду про стягнення, а саме: заборгованість в сумі 126,1 тис. грн по розрахунках з ДП «Миколаївський бронетанковий завод» (станом на 30.09.2017 рішення суду не винесено, розгляд справи відкладено на 21.11.2017), 70,8 тис. грн по розрахунках з ВАТ «Олімп» (постановою господарського суду Кіровоградської області від 01.04.2010 боржника визнано банкрутом, станом на 30.09.2017 триває судова процедура про стягнення коштів з кредиторів ВАТ «Олімп», грошові вимоги яких включені до реєстру вимог кредиторів), 3,4 тис. грн. по розрахунках з ПАТ «Хмельницьке підприємство «Поділля-Авіа» (ухвалою господарського суду Хмельницької області від 13.04.2012 порушено провадження у справі № 3/5025/443/12 про банкрутство боржника, постановою господарського суду від 24.12.2014 боржника визнано банкрутом, станом на 30.09.2017 триває ліквідаційна процедура). ДП «Оризон-Навігація» входить до переліку підприємств, внесених до реєстру кредиторів.

Крім цього, справа про стягнення дебіторської заборгованості по рохрахунках з ТОВ «Ел-Керамікс» на суму 37,74 тис. грн знаходиться у провадженні Київського відділу державної виконавчої служби Харківського міського управління юстиції відповідно до постанови про відкриття виконавчого провадження від 25.03.2013 № 37205065. Інформація від виконавчої служби про стягнення заборгованості до Підприємства не надходила.

Проведеним аналізом дебіторської заборгованості по розрахунках з нерезидентами встановлено, що по обліку Підприємства рахується дебіторська заборгованість в сумі 131911,12 рос. руб. (еквівалент 59878,42 грн по курсу НБУ станом на 30.09.2017), в тому числі заборгованість в сумі 7627,12 рос. руб. (еквівалент 3462,18 грн. по курсу НБУ на 30.09.2017) по розрахунках з ВАТ «Авіакор-Авіаційний завод» Росія), що виникла до 30.06.2012, тобто термін позовної давності сплив 30.06.2016. Отже, в обліку Підприємства рахується дебіторська заборгованість на суму 3,5 тис. грн, яка обліковується понад 3 роки, та яку можна вважати втраченою для Підприємства, чим не дотримано вимоги статті 257 Цивільного кодексу України, статті 3, пункти 5, 8 статті 9 Закону України «Про бухгалтерській облік та фінансову звітність в Україні», пункту 11 П(С)БО № 10 «Дебіторська заборгованість».

Отже, в обліку Підприємства понад 3 роки рахується дебіторська заборгованість боржників, які в судовому порядку визнані банкрутами, або знаходяться в стадії ліквідації, на суму **141,6 тис. грн.** Внаслідок цього існує суттєвий ризик втрати активів Підприємства у майбутньому.

Під час проведення аудиту встановлено, що між ДП «Оризон-Навігація» та приватним підприємцем Тищенком Миколою Олександровичем (далі – ПП Тищенко М.О.) укладено договір оренди від

23.12.2003 № 01/12 (далі – Договір оренди № 01/12), відповідно до якого Підприємство приймає у строкове оплачуване володіння та користування комплекс будівель бази відпочинку «Сокирно», що знаходиться по вул. Придніпровській, 20 с. Сокирно Черкаського району, Черкаської області. Загальна площа зазначеного комплексу будівель складає 197,9 кв. м, вартість – 15200,00 гривень.

Договір оренди № 01/12 укладено строком на 5 років, який рядом додаткових угод пролонговано до 23.12.2018.

Розмір орендної плати протягом періоду, охопленого аудитом становив 1170,00 грн. (з ПДВ) на місяць.

Обслуговування території бази відпочинку «Сокирно» здійснює штатний працівник Підприємства, а саме – завідувача спортивно-оздоровчого майданчика Халімончук Т.І., оплата праці якої здійснюється ДП «Оризон-Навігація». Посадовою інструкцією зазначеного працівника інших обов'язків, окрім догляду за територією та збереженням майна БВ «Сокирно», не передбачено.

Крім того, до аудиту надано договір оренди землі від 25.01.2008 № б/н, укладений між ДП «Оризон-Навігація» та Свидівоцькою сільською радою. Відповідно до зазначеного договору, ДП «Оризон-Навігація» на підставі рішення Свидівоцької сільської ради від 23.11.2007 № 15-20 приймає в строкове платне користування земельну ділянку несільськогосподарського призначення під розміщення існуючої бази відпочинку «Сокирно» площею 0,2836 га строком на 25 років. Розмір орендної плати встановлено на рівні 160,41 грн на місяць.

Відповідно до п.п. 25.11 п. 25 розділу 6 Колективного договору Адміністрація Підприємства зобов'язується надавати працівникам ДП «Оризон-Навігація» путівки на базу відпочинку «Сокирно». Оплата путівки працівникам Підприємства (в тому числі близьким родичам та членам сім'ї) проводиться за рахунок працівника, шляхом вирахування із заробітної плати (70 %) та відшкодовується працівнику Підприємства, як додаткове благо (30%).

Так, протягом квітня-грудня 2016 року та січня-вересня 2017 року працівникам ДП «Оризон-Навігація» надано путівок на суму 17158,36 гривень.

Слід зазначити, що путівки видавались працівникам лише у літній період, тобто з червня по серпень місяць, проте витрати на оренду та утримання бази відпочинку «Сокирно» проводились з січня по грудень.

Проведеним аналізом витрат на утримання бази відпочинку «Сокирно» встановлено, що загалом протягом періоду з 01.04.2016 до 30.09.2017 Підприємством витрачено кошти в сумі 81336,25 грн (в тому числі орендної плати на суму 21060,00 грн, податку на землю – 5300,00 грн. оплата за

використану електроенергію - 1638,75 грн, витрати на оплату праці працівника ДП «Оризон-Навігація», який обслуговує БВ «Оризон-Навігація» - 43686,80 грн та ЄСВ – 9611,10 гривень).

Таким чином, Підприємством здійснюється утримання бази відпочинку «Сокирно» протягом календарного року в той час, як фактично бази відпочинку «Сокирно» використовується працівниками ДП «Оризон-Навігація» лише в літні місяці.

В той же час, керівництвом Підприємства не ініціювалось внесення змін до договору оренди в частині здійснення орендної плати за місяці фактичного використання ДП «Оризон-Навігація», а саме за червень-серпень, а також щодо переведення до сезонного виконання посадових обов'язків завідуючої спортивно-оздоровчого майданчика.

Розрахунком витрат ДП «Оризон-Навігація», понесених за період, протягом якого бази відпочинку «Сокирно» не використовувалась, встановлено, що загальна сума витрат складає 53692,94 грн (в тому числі за квітень-травень, вересень-грудень 2016 року – 28972,80 грн, за січень-травень та вересень 2017 року – 24720,14 грн), а саме: орендна плата на суму 14040,00 грн., електропостачання – 1244,96 грн, витрати на оплату праці працівнику, задіяному у обслуговуванні бази відпочинку «Сокирно» (завідуюча спортивно-оздоровчого майданчика) - 28586,05 грн, ЄСВ – 6288,93 гривень).

Розрахунок витрат, понесених ДП «Оризон-Навігація» на утримання бази відпочинку «Сокирно» за період з 01.04.2016 до 30.09.2017 за виключенням літніх місяців в Додатку 10 до звіту.

Таким чином, Підприємством понесено неефективні витрати на утримання орендованого майна на загальну суму 53,7 тис. гривень.

Отже, аудиторським дослідженням виявлено недоліки з управління доходами усіх видів діяльності, прийняття неефективних управлінських рішень та/або взагалі їх неприйняття в частині здійснення витрат, що негативно вплинуло на результати фінансово-господарської діяльності ДП «Оризон-Навігація», а саме:

- так, за умови уніфіковано підходу до застосування ставки комісійної винагороди при укладенні договорів комісії Підприємство мало можливість отримати **171,1 тис. гривень;**

- відшкодування витрат Комісіонера за рахунок Комітента, зокрема, агентських послуг, призвело до додаткових витрат коштів Підприємства на

суму **182,7 тис. грн.**, оскільки Агентом по суті дублюються функції Комісіонера (тобто одні й ті самі послуги – виконання переддоговірної роботи з пошуку Покупця та укладання з ним Контракту оплачуються Підприємством двічі). Зазначене стало наслідком того, що на законодавчому рівні не затверджено перелік витрат, які може відшодовувати комітент комісіонеру;

- резервування Комісіонерами коштів, отриманих від нерезидентів, призвело до того, що протягом тривалого часу обіговими коштами Підприємства в розмірі до **874,0 тис. грн.** безоплатно користуються Комісіонери, що не передбачено умовами договорів, внаслідок чого Підприємство не має змоги спрямувати їх на ведення власної діяльності, проведення розрахунків за борговими зобов'язаннями, у тому числі оплати праці та сплату податків, що негативно впливає на його фінансовий стан;

- за умови виставлення Підприємством претензії до Комісіонерів за несвоєчасне перерахування коштів, додаткові надходження коштів від сплати пені становили б **26,1 тис. гривень**;

- мали місце випадки невиконання договорів контрагентами Підприємства в частині несвоєчасного перерахування коштів за отримані товари, роботи, послуги, що призвело до відволікання обігових коштів Підприємства в сумі **1478,1 тис. грн.** та, як наслідок, зростання зобов'язань перед постачальниками комплектуючих матеріалів і збільшенню кредиторської заборгованості. У зв'язку з тим, що умовами зазначених договорів не визначений розмір штрафних санкцій за порушення строків розрахунків, Підприємство втратило можливість нарахувати та стягнути штрафні санкції (пеню) розрахунково на суму **73,93 тис. гривень**;

- разом з тим, у зв'язку з непроведенням позовної діяльності за порушення термінів розрахунків по угоді, укладеній з ХКБМ, в якій передбачено порядок застосування штрафних санкцій, Підприємством не отримано **0,3 тис. грн** пені;

- в обліку Підприємства рахується дебіторська заборгованість боржників понад 3 роки, які в судовому порядку визнані банкрутами, або знаходяться в стадії ліквідації, на суму **141,6 тис. грн**, що є суттєвим ризиком втрати активів Підприємства у майбутньому;

- неефективне витрачання коштів на сплату орендної плати та інших витрат на утримання бази відпочинку «Сокирно» за період, коли вона фактично не використовувалась, становило **53,7 тис. грн.**

2.4. Не вжиття керівництвом Концерну та Підприємства управлінських заходів щодо забезпечення ефективного використання державного майна негативно впливає на забезпечення повноти отримання доходів від оренди, в тому числі і бюджетом, та несення витрат на утримання вільних приміщень

Згідно зі статтею 4 Закону № 3531 Концерн є уповноваженим суб'єктом господарювання з управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі, до складу якого входять державні підприємства оборонно-промислового комплексу (далі - учасники Концерну) та який виконує функції із забезпечення науково-технічного і виробничого розвитку, а також провадить інвестиційну, фінансову, зовнішньоекономічну та інші види діяльності.

Відповідно до статті 7 Закону № 3531 у процесі управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі Концерн: надає згоду на відчуження та списання об'єктів управління державної власності в оборонно-промисловому комплексі учасників Концерну; веде облік об'єктів державної власності, що перебувають в управлінні Концерну, здійснює контроль за ефективним використанням та збереженням таких об'єктів; виявляє державне майно, яке тимчасово не використовується Концерном та його учасниками, та вносить пропозиції щодо його подальшого використання; забезпечує в установленому порядку проведення інвентаризації майна Концерну та його учасників; забезпечує оформлення прав на земельні ділянки (у разі відсутності необхідних документів) та уточнення меж земельних ділянок учасників Концерну; надає учасникам Концерну згоду на оренду державного майна і пропозиції щодо умов договору оренди, які повинні забезпечувати ефективне використання орендованого майна; організовує контроль за використанням орендованого державного майна, що перебуває в управлінні учасників Концерну; забезпечувати в установленому законом порядку ефективне управління об'єктами майнового комплексу учасників Концерну для реалізації прав держави як власника таких об'єктів; забезпечує проведення щорічних аудиторських перевірок діяльності учасників Концерну.

Підпунктом 19 пункту 12 Статуту Концерну визначено, що Концерн відповідно до законодавства має право забезпечувати в установленому законом порядку ефективне управління об'єктами майнового комплексу учасників Концерну для реалізації прав держави, як власника таких об'єктів.

Відповідно до пунктів 49 та 51 Статуту Концерну контроль і забезпечення дотримання особливостей порядку управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі, визначених Законом № 3531 покладено на генерального директора Концерну, який здійснює загальне керівництво діяльністю Концерну.

ДП «Оризон-Навігація» віднесено до Переліку об'єктів державної

власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 04 березня 2015 року № 83.

Як передбачено Статутом, майно Підприємства є державною власністю і закріплюється за ним на праві господарського відання. Відчуження, списання, передача в заставу майнових об'єктів, що належать до основних засобів, здійснюється в установленій законодавством спосіб за погодженням з ДК «Укроборонпром».

Обов'язок щодо контролю за ефективним використанням та збереженням, закріпленого за ДП «Оризон-Навігація» майна, покладено на його керівника – Майструка В.І., як це передбачено Контрактом.

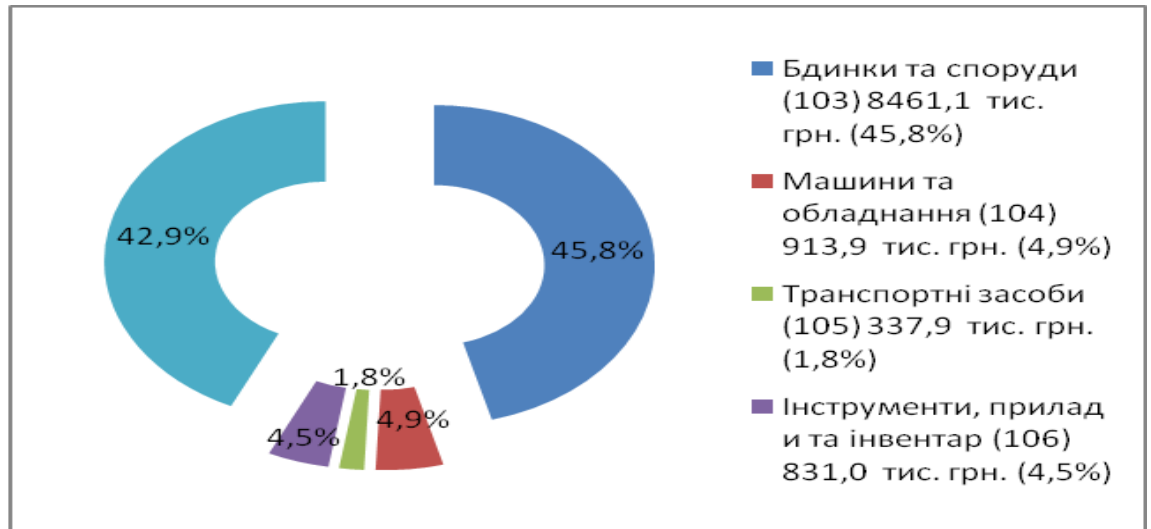
Крім того, з метою забезпечення збереження матеріальних цінностей, Підприємством з працівниками укладено ряд договорів про повну матеріальну відповідальність. Перелік посад, з працівниками яких укладаються договори про повну матеріальну відповідальність, наведено в додатку 3 облікової політики, затвердженої наказом директора Підприємства «Про облікову політику підприємства» від 27.12.2013 №006/00/534 (далі - облікова політика).

В ході проведення аудиту встановлено, що всі необоротні активи та запаси, які рахуються в обліку ДП «Оризон-Навігація», закріплено за матеріально відповідальними особами, з якими укладено договори про повну матеріальну відповідальність. Перелік посад, з посадовими особами яких укладаються договори про повну матеріальну відповідальність затверджено у додатку № 3 до Наказу про облікову політику.

Аудиторським дослідженням ефективності використання основних засобів, їх обсягів та темпів зростання, співвідношення окремих груп у загальній вартості фондів встановлено, що загальна вартість основних засобів за даними бухгалтерського обліку станом на 01.10.2017 становила 18481,1 тис. грн, в тому числі:

- будинки та споруди (103) – 8461,1 тис. грн;
- машини та обладнання (104) – 913,9 тис. грн;
- транспортні засоби (105) – 337,9 тис. грн;
- інструменти, прилади та інвентар (106) – 831,0 тис. грн;
- інші основні засоби (109) – 7937,2 тис. гривень.

Рис. 3 Структура основних засобів ДП "Оризон-Навігація"

У структурі основних засобів частка будівель та споруд становить 45,8%, машини та обладнання – 4,9 %, інструменти, прилади та інвентар – 4,5%, транспортні засоби – 1,8 % та інші основні засоби – 42,9 % (до інших основних засобів віднесене майно, термін експлуатації якого становить від 5 до 12 років).

При цьому рівень зносу активів станом на 01.10.2017 досяг 70,34 %, а загальна сума нарахованої амортизації об'єктів основних засобів з початку їх корисного використання (сума накопиченого зносу) – 14997,0 тис. гривень.

Такий рівень зносу основних засобів свідчить про тривале використання технічно та морально застарілих основних засобів, а також необхідність здійснення заходів з відтворення основних виробничих фондів, у тому числі шляхом технічного переозброєння та розвитку, здійснення комплексу заходів з підвищення техніко-організаційного рівня виробництва, його механізації і автоматизації, з модернізації та заміни застарілого і фізично зношеного обладнання новим більш продуктивнішим.

Станом на 01.10.2017 на балансі ДП «Оризон-Навігація» обліковувалися повністю амортизовані основні засоби (з нульовою залишковою вартістю), загальна первісна вартість яких становить 4237,3 тис. гривень. Частка активів з нульовою залишковою вартістю у складі машин та обладнання становить 55,7 %, у складі транспортних засобів – 80,6%, у складі інструментів, приладів та інвентаря – 46,6 % та у складі інших основних засобів – 29,2 %.

Аудиторським дослідженням щодо нарахування та повноти використання амортизаційних відрахувань для оновлення активів встановлено, що амортизація основних засобів нараховується із

застосуванням прямолінійного методу, малоцінних швидкозношуваних предметів – у першому місяці використання об'єкта у розмірі 100 % його вартості, як передбачено пунктом 3.1.6 наказу ДП «Оризон-Навігація» від 27.12.2013 № 006/00/534 «Про облікову політику підприємства» з урахуванням вимог Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 року № 92.

Амортизаційні кошти (амортизаційні відрахування), що надходять Підприємству у складі виручки від реалізації готової продукції (робіт, послуг), на окремих рахунках не акумулюються, а використовуються для ведення поточної господарської діяльності та є додатковим джерелом поповнення дефіциту оборотних коштів підприємства.

Указом Президента України від 07 березня 2001 року № 169/2001 схвалено Концепцію амортизаційної політики, метою якої є перетворення амортизації в інструмент активізації інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання в державі. При цьому ДП «Оризон-Навігація» у період з 01.04.2016 по 30.09.2017 не досягло планованих обсягів капітальних інвестицій, у тому числі спрямованих на придбання основних засобів та їх оновлення, які значно менші накопичених амортизаційних відрахувань.

У період з 01.04.2016 по 30.09.2017 оновлення основних засобів відбувалося згідно плану технічного переозброєння, який включає наступні пункти:

- ремонт існуючого обладнання;
- модернізація робочих місць;
- заміна морально застарілих засобів вимірювання та купівля нових приладів;
- дооснащення та відновлення станочного парку;
- придбання нематеріальних активів та інше.

Так, фінансовим планом на 2016 рік капітальні інвестиції на придбання основних засобів заплановано на суму 1708,0 тис. грн. Фактично на придбання основних засобів направлено 646,0 тис. грн. (введено в експлуатацію контрольно-пропускний пункт – 214,3 тис. грн., апарат контактної зварки – 107,3 тис. грн., термокамера – 107,1 тис. грн. та інше), що становить 37,8 % від плану. Директор ДП «Оризон-Навігація» Майструк В.І. у своєму поясненні зазначив: «В 2016 році інвестиції були здійснені по факту необхідності при фінансовій можливості підприємства». *Пояснення директора Підприємства Майструка В.І., запит у Додатку 11 до аудиторського звіту.*

Фінансовим планом на 2017 рік проведення капітальних інвестицій на придбання основних засобів заплановано на суму 1868,0 тис. грн, фактично за 9 місяців 2017 року було направлено 367,0 тис. грн (придбано верстат

лазерного маркування – 208,0 тис. грн, миюча установка – 64,9 тис. грн та інше).

Отже, брак фінансових ресурсів не дає змоги здійснити капітальні інвестиції для оновлення основних засобів в повній мірі.

Одним зі шляхів, спрямованих на виявлення причин і факторів, які негативно впливають на стан збереження майна та його ефективне використання, розробку дієвих заходів з усунення або ж попередження обставин та негативних факторів впливу, є проведення інвентаризації усіх видів майна.

Відповідно до наказу від 30.09.2016 № 006/00/227 «Про проведення річної інвентаризації» Підприємством проведено річну інвентаризацію за 2016 рік. Результати інвентаризацій відображено в інвентаризаційних описах основних засобів, зведених відомостях результатів інвентаризації та протоколах засідання інвентаризаційних комісій з розгляду результатів інвентаризації. За результатами інвентаризації лишків та нестач активів не встановлено, зауваження або пропозиції щодо ефективного використання майна, закріпленого за Підприємством, інвентаризаційними комісіями не подавалися та, відповідно, не оформлені.

Відповідно до наказу від 28.09.2017 № 006/00/242 «Про проведення річної інвентаризації» проводиться річна інвентаризація.

Перевіркою строків, періодичності проведення та правильності оформлення результатів річних інвентаризацій порушень не встановлено.

За результатами щорічної інвентаризації інвентаризаційною комісією за 2016 рік не оформлено жодної пропозиції щодо визначення справедливої та ліквідаційної вартості основних засобів із залишковою нульовою вартістю та основних засобів, вартість яких значно відрізняється від справедливої та ринкової, чим не дотримано вимоги п. 5 розділу III Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби» (далі – НП(с)БО 121), затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202.

Зазначене свідчить про формальний підхід до порядку проведення інвентаризації та не належний контроль за її проведенням, як зі сторони директора ДП «Оризон-Навігація» Майструка В.І. так і зі сторони Концерну, як уповноваженого суб'єкту господарювання з управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі. Тобто директором ДП «Оризон-Навігація» Майструком В.І. не забезпечено належний контроль за виконанням його ж наказів щодо проведення інвентаризації майна відповідно до вимог чинного законодавства (дотримання вимог НП(с)БО 121).

Директор ДП «Оризон-Навігація» Майструк В.І. у своєму поясненні зазначив: «Відповідно до п. 16 П (С)БО 7 підприємство не зобов'язане

проводити дооцінку основних засобів. Для оцінки ОЗ потрібно скористатися послугами професійного оцінювача, що економічно не доцільно, оскільки дооцінювати потрібно не один окремо взяти ОЗ, а групу, до якої він належить. Ліквідаційна вартість визначена та дорівнює нулю, як зазначено у Наказі про облікову політику». *Пояснення директора Підприємства Майструка В.І., запит у Додатку 12 до аудиторського звіту.*

При цьому Концерном не проконтрольовано та не забезпечено проведення в установленому порядку інвентаризації майна учасника Концерну, як це передбачено статтею 7 Закону № 3531 та підпунктом 6 пункту 51 Статуту Концерну.

Проведеним обстеженням встановлено, що у Підприємства наявні всі умови для збереження матеріальних цінностей.

Аудиторське дослідження питання ефективності та цільового використання активів проведено в частині використання будівель і споруд, земельних ділянок, на яких вони розміщені, згідно з переліком об'єктів державної власності, балансоутримувачем якого є ДП «Оризон-Навігація».

Проведеним аналізом ефективності використання майна, що обліковується на балансі ДП «Оризон-Навігація», встановлено, що на балансі Підприємства обліковується нерухоме майно, а саме: адміністративно-побутова будівля за адресою м. Сміла, вул. Мазура, 14 площею 1307,3 кв. м, первісна вартість якої складає 749,6 тис. грн, залишкова – 0,0 тис. грн; гаражі наземні за адресою м. Сміла, вул. Мазура, 14 площею 78,9 кв. м, первісна вартість яких складає 26,9 тис. грн, залишкова – 14,7 тис. грн; частина будівлі за адресою м. Сміла, вул. Мазура, 24 загальною площею 6884,0 кв. м, первісна вартість якої складає 7096,1 тис. грн, залишкова – 1656,8 тис. гривень.

З метою перевірки ефективності та повноти використання об'єктів нерухомого майна, комісією у складі представників ДП «Оризон-Навігація» в присутності фахівців аудиторської групи проведено візуальне обстеження нежитлового приміщення адміністративно-побутової будівлі, розташованої за адресою: м. Сміла, вул. Мазура, 14, загальною площею 1307,3 кв. м, первісна вартість якої складає 749,6 тис. грн, залишкова – 0,0 гривень.

За результатами візуального обстеження встановлено, що дане приміщення не використовується, знаходиться в задовільному стані, частина кабінетів відремонтована та частково мебльована. Опалюється будівля електричними обігрівачами, проведено водопостачання та водовідведення, систему охоронної та пожежної сигналізації, а також можливе підключення до автономного газового опалення. При вході-виході встановлено систему контролю доступу. Крім того, будівля постійно охороняється сторожами-працівниками ДП «Оризон-Навігація» та поліцією охорони. Будівля повністю придатна для використання.

Акт візуального обстеження нежитлової адміністративно-побутової будівлі в Додатку ІЗ до звіту.

Нерухоме майно (адміністративна будівля, розташована за адресою: м. Сміла, вул. Мазура, 14) протягом досліджуваного періоду не задіяне а ні у виробничій діяльності Підприємства, а ні орендарями.

До аудиторського дослідження надано лист Регіонального відділення Фонду державного майна України по Черкаській області (далі – РВ ФДМУ по Черкаській області) від 12.01.2015 № 11-04-00079, в якому зазначено, що за зверненням ДП «Оризон-Навігація» з метою передачі в оренду державного нерухомого майна – частини приміщення адміністративної будівлі, загальною площею 1282,40 кв. м., розміщеного за адресою: вул. Мазура, 14, м. Сміла, Черкаська область, здійснена незалежна оцінка цього майна та визначена його ринкова вартість.

Так, відповідно висновку про вартість об'єкта оцінки від 23.12.2014 (затверджений першим заступником РВ ФДМУ по Черкаській області Петровим Н.В. 24.12.2014) ринкова вартість частини адмінбудівлі загальною площею 1282,40 кв. м. становить 2085570,00 гривень.

Листом від 30.01.2015 № 006/00-03/135 директор ДП «Оризон-Навігація» Майструк В. звернувся до генерального директора ДК «Укроборонпром» Романова Р. щодо надання дозволу на укладання договору оренди нерухомого майна, а саме: «На балансі ДП «Оризон-Навігація» за адресою: м. Сміла, вул. Мазура, 14 знаходяться приміщення адміністративної будівлі загальною площею 1307,3 кв. м. Згідно умов договору оренди від 03.05.2012 № 1184, в якому орендодавцем є РВ ФДМУ по Черкаській області, ТОВ «Навіс-Україна» (далі – Товариство) орендував частину приміщень адміністративної будівлі площею 782,3 кв. м., термін оренди яких спливає 30.04.2015 року. ТОВ «Навіс-Україна» листом від 05.06.2014 № 004-188 звернулось до Підприємства з пропозицією про збільшення орендованої площі на 500,1 кв. м., внаслідок чого розмір орендованих ТОВ «Навіс-Україна» площ буде складати 1282,4 кв. м. Підприємством проведена експертна оцінка площ в розмірі 1282,4 кв. м., запланованих до здачі в оренду для оформлення нового договору оренди, де орендодавцем буде виступати ДП «Оризон-Навігація». Прошу Вас дати згоду на підготовку документів для оформлення нового договору оренди на загальну площу в розмірі 1282,4 кв. м.». Відповідь на звернення Підприємства ДК «Укроборонпром» не надано у зв'язку із надходженням нової пропозиції від потенційного орендаря.

ТОВ «Навіс-Україна» листами від 23.02.2015 № 004-40 та від 12.03.2015 № 004-68 звернулось до ДП «Оризон-Навігація», в яких зазначено, що у зв'язку із зміною обставин та з урахуванням висновку проведеної незалежної експертної оцінки приміщень адміністративної будівлі (яка знаходиться за адресою: м. Сміла, вул. Мазура, 14) Товариство

висловлює намір орендувати лише частину оціненої площі, а саме – 996,2 кв. м. терміном на 2 роки і 363 дні. Мета використання майна: здійснення проектно-конструкторських робіт (793,2 кв. м.) та інше використання (203,0 кв. м.).

У зв'язку з отриманням нових пропозицій директор ДП «Оризон-Навігація» Майструк В. з листом від 16.03.2015 № 006/00-03/342 направив до генерального директора ДК «Укроборонпром» Романова Р. документи (звіт про незалежну оцінку; рецензію; висновок про вартість майна; заяву про намір взяти в оренду площі; довідку балансоутримувача про площу об'єкта оренди; проект договору оренди; розрахунок орендної плати; копії установчих документів орендаря; довідку балансоутримувача про наявність площ на балансі; довідку про відсутність заборгованості перед бюджетом та фондами; копію довідки орендаря з ЄДРПОУ; довідку з управління культурною спадщиною; довідку з відділу цивільного захисту; довідку про незадіяність майна у виробничій діяльності; виписку з Єдиного державного реєстру орендаря; технічний паспорт об'єкта оренди) для розгляду і отримання дозволу передати в оренду державне нерухоме майно – частину приміщень адмінбудівлі площею 996,2 кв. м., що знаходиться на балансі підприємства ДП «Оризон-Навігація».

Перший заступник генерального директора ДК «Укроборонпром» Пінькас С. у листі від 10.04.2015 № UOP-3/01-3459 до ДП «Оризон-Навігація» зазначив, що Концерном опрацьовується документація Підприємства щодо укладання договору оренди нерухомого державного майна (частина приміщень адміністративної будівлі площею 996,2 кв. м.), яке розташоване за адресою: вул. Мазура, 14, м. Сміла, і перебуває на балансі Підприємства.

Також, у листі зазначено, що згідно з наданим звітом про незалежну оцінку нерухомого майна, що пропонується передати в оренду, об'єктом оцінки є приміщення загальною площею 1282,40 кв. м., об'єктом оренди є приміщення площею 996,20 кв. м., таким чином, за наданими документами площа об'єкта оцінки та площа об'єкта оренди не співпадають. Враховуючи зазначене, для подальшого розгляду даного питання необхідно надати до Концерну документи щодо оцінки відповідного об'єкта оренди.

На лист Концерну директор Підприємства Майструк В. листом від 22.04.2015 № 006/00-03/555 повідомив генеральному директору Концерну Романову Р., що стосовно невідповідності за наданими документами площі об'єкта оренди (996,2 кв. м.) та площі об'єкта оцінки (1282,4 кв. м.) приміщень адмінбудівлі, надано лист РВ ФДМУ по Черкаській області (від 20.04.2015 № 11-04-1896), який підтверджує відповідність вартості площ розміром 996,2 кв. м. сумі 1620122,30 грн., які є частиною площ 1282,4 кв. м., що вказані в звіті про незалежну оцінку.

Крім цього, директор Підприємства Майструк В. звернувся (лист від 15.05.2015 № 006/00-03/664) до генерального редактора КП «Медіа-Центр» Скорохода Л. з проханням надрукувати в газеті «Сміла» оголошення про передачу в оренду приміщення адмінбудівлі площею 996,2 кв. м, вартістю 1620122,30 грн., з метою використання для проведення досліджень й експериментальних розробок у сфері інших природничих і технічних наук.

Також, на офіційному сайті ДП «Оризон-Навігація» <http://www.orizon-navigation.com/> 15.05.2015 розміщена інформація щодо вивчення попиту на об'єкт оренди - приміщення двоповерхової адміністративної будівлі, розташованої за адресою: м. Сміла, вул. Мазура 14. Передача в оренду здійснюється з метою використання будівлі для проведення досліджень й експериментальних розробок у сфері інших природничих і технічних наук.

Пропонується для здачі в оренду – 996,2 кв. м. Вартість об'єкта за незалежною оцінкою - 1620122,30 гривні.

До ДК «Укроборонпром» надано довідку директора ДП «Оризон-Навігація» від 08.06.2015 № 006/00-03/763, в якій зазначено, що двоповерхова споруда адміністративної будівлі, що знаходиться за адресою м. Сміла, вул. Мазура, 14, розташована в жилі масиві на відстані 800 метрів від основної будівлі Підприємства. Частина приміщень адміністративної будівлі займає тільки ТОВ «Навіс-Україна» і орендує площі з 2005 року. В одній кімнаті споруди знаходиться охорона ДП «Оризон-Навігація», яка спостерігає за порядком по периметру ділянки й системою сигналізації. При друкуванні оголошення в засобах масової інформації про здачу в оренду приміщень, бажаючих орендувати, крім ТОВ «Навіс-Україна», не знайшлося.

Заступник генерального директора Концерну Пащенко Ю. за результатами розгляду листа Підприємства від 16.03.2015 № 006/00-03/342 щодо надання в оренду дозволу на передачу в оренду державного нерухомого майна (частина приміщень адмінбудівлі – 996,2 кв. м.) ТОВ «Навіс-Україна» листом від 19.06.2015 № вих.УОР-4.0-6343 повідомив директору Підприємства Майструку В. наступне: «Згідно наявної інформації, потенційний орендар ТОВ «Навіс-Україна» займається видами діяльності, які становлять безпосередню конкуренцію продукції, що випускається на ДП «Оризон-Навігація» та засновником вказаного орендаря є підприємство з Російської Федерації (питання безпеки). Зважаючи на вище викладене, просимо обґрунтувати доцільність розміщення ТОВ «Навіс-Україна» на території ДП «Оризон-Навігація» та надати додаткову інформацію з вказаних питань до Концерну».

Директор Підприємства Майструк В. листом від 24.06.2015 № 006/00-03/849 надав роз'яснення заступнику Концерну Пащенко Ю. щодо доцільності передачі в оренду приміщень ТОВ «Навіс-Україна»: «ТОВ «Навіс-Україна» може скласти деяку конкуренцію Підприємству по

розробці навігаційної продукції, але тільки комерційного призначення. Згідно наявної інформації, виробничими потужностями Товариство не володіє, крім макетної лабораторії.

На відміну від ТОВ «Навіс-Укрвіна», Підприємство має сертифікат розробника та сертифікат схвалення виробництва авіаційної техніки для цивільної авіації, видані Державіаслужбою України. Підприємство також має ліцензію Міністерства економічного розвитку і торгівлі України на розроблення, виготовлення, ремонт і модернізацію військової техніки.

ДП «Оризон-Навігація» до 2013 року здійснювало спільні проекти разом з ТОВ «Навіс-Україна» по темі створення зразків навігаційних засобів, у зв'язку з відсутністю на той період фахівців по деяким напрямкам, пов'язаних з питаннями розробки апаратури. З 2013 року та станом на 24.06.2015 спільних проектів не має.

При ненаданні дозволу здачі в оренду приміщень ТОВ «Навіс-Україна», Підприємство втрачає річний додатковий дохід, поповнення власних обігових коштів для розвитку Підприємства. Також, Підприємство повинно буде нести додаткові витрати по утриманню будівлі у належному стані, що призведе до зменшення обігових коштів.

Двоповерхова споруда адміністративної будівлі розташована в жиллому масиві на відстані 800 метрів від приміщень Підприємства та на відстані 5 кілометрів від центру міста. Споруда знаходиться в незручному для орендарів місці. Одну кімнату займають охоронці Підприємства в кількості 4 чоловік, на території, прилеглої до споруди, знаходяться також гаражі Підприємства. На думку Підприємства, відмова від оренди приведе до додаткових витрат, пов'язаних з обслуговуванням споруди, замість отримання додаткового доходу».

ДК «Укроборонпром» опрацьовано звернення ДП «Оризон-Навігація» щодо прискорення рішення про укладання договору оренди нерухомого державного майна (частина приміщень адміністративної будівлі площею 996,2 кв. м.), яке розташоване за адресою: вул. Мазура, 14, м. Сміла, і перебуває на балансі Підприємства. Стосовно порушеного питання проінформувало (лист № вих.УОР-3.01-5967 від 11.06.2015), що воно обговорюватиметься на найближчому засіданні Комісії з розгляду питань щодо відчуження, списання, передачі в оренду об'єктів державної власності та передачі об'єктів права державної власності підприємств-учасників ДК «Укроборонпром». За підсумками засідання Комісії Підприємство буде проінформовано окремим листом.

Слід зазначити, що на даному етапі переговори щодо отримання дозволу від Концерну щодо здачі в оренду вищезазначених площ Підприємством скінчились.

Натомість, до директора ДП «Оризон-Навігація» Муструка В. від директора ТОВ «Волюмед», в особі директора Григоряна А., надійшла заява від 02.11.2016 № 208 з пропозицією укласти договір оренди державного майна, а саме: приміщення, що знаходяться на першому поверсі двоповерхової адмінбудівлі, розташованої за адресою: м. Сміла, вул. Мазура, 14 та обліковується на балансі Підприємства, з метою використання для проведення досліджень й експериментальних розробок у сфері інших природничих і технічних наук.

Вдруге директор ТОВ «Волюмед» Григоряна А. звернувся до директора Підприємства Майструка В. (заява від 05.04.2017 № 224) з проханням укласти договір оренди державного майна (частина приміщень загальною площею 119,76 кв. м., що знаходяться на першому поверсі двоповерхової адмінбудівлі, розташованої за адресою: м. Сміла, вул. Мазура, 14 та обліковується на балансі Підприємства, терміном на 2 роки 11 місяців, з метою використання для проведення досліджень й експериментальних розробок у сфері інших природничих і технічних наук.

Відповідно до заяв директора ТОВ «Волюмед» Григоряна А., директор Підприємства Майструк В. звернувся до начальника РВ ФДМУ по Черкаській області (лист від 03.05.2017 № 006/00-03/497) щодо готовності здати в оренду частину приміщень загальною площею 119,76 кв. м., які знаходяться на першому поверсі вільної адміністративної будівлі, розташованої за адресою: м. Сміла, вул. Мазура, 14. ДП «Оризон-Навігація» не має заборгованості по виплаті заробітної плати, по сплаті податків до бюджету. Майно, що планується передати в оренду, не знаходиться в заставі та судовому впровадженні. Тому просить вирішити питання щодо проведення експертної оцінки вище зазначеної площі.

Під час проведення аудиторського дослідження встановлено, що на даному етапі вирішення питання щодо передачі частини приміщень ТОВ «Волюмед» зупинилось.

Таким чином, затягування термінів передачі майна в оренду з різних причин призвело до того, що Підприємство і державний бюджет втрачало реальні доходи. Проведеним в ході аудиту орієнтовним розрахунком встановлено, що за період з 01.04.2016 по 30.09.2017, внаслідок непередачі Підприємством в оренду адміністративної будівлі площею 1307,3 кв. м., Підприємством та державним бюджетом втрачено можливість отримання доходу від оренди приміщень даної будівлі на загальну суму 653490,95 грн (з яких Підприємством 70 % – 457443,66 грн, державним бюджетом 30 % – 196047,28 грн), в тому числі, протягом квітня-грудня 2016 року на суму 309285,14 грн (70 % – 216499,60 грн, 30 % – 92785,54 грн, відповідно), протягом січня-вересня 2017 року на суму 344205,81 грн (70 % – 240944,07 грн., 30 % – 103261,74 грн, відповідно).

Розрахунок орендної плати за адміністративну будівлю, балансоутримувачем якої є ДП «Оризон-Навігація» за період з 01.04.2016 до 30.09.2017 в Додатку 14 до звіту.

Слід зазначити, що розрахунок орендної плати на Підприємстві проводиться відповідно до вимог Методики розрахунку орендної плати за державне майно та пропорції її розподілу, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 04.10.1995 № 786, але розподіл доходу від орендної плати за оренду державного майна між Підприємством, як учасником Концерну, яке виступає Орендодавцем державного майна, і бюджетом здійснюється на підставі вимог Закону № 3551), Статуту Концерну, наказу ДК «Укроборонпром» від 21.10.2013 № 334, та становить 70 % орендної плати до Підприємства та 30 % - до державного бюджету.

Отже, Концерном, як уповноваженим суб'єктом господарювання з управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі, не виконані покладені на нього функції, а саме: не забезпечено контроль за діяльністю учасника Концерну та контроль за використанням державного майна, що перебуває в управлінні учасників Концерну; не забезпечено в установленому законом порядку ефективно управління об'єктами майнового комплексу учасників Концерну для реалізації прав держави як власника таких об'єктів, як це передбачено п.п. 1 п. 1 ст. 7; п.п. 18, 24 ст. 7 Закону № 3551 та Статуту Концерну, що є підтвердженням зовнішнього ризику в частині управління державним майном.

Окрім зазначеного, Підприємство понесло значну суму витрат на утримання майна, яке не використовується. Загальна сума витрат Підприємства на утримання адміністративної будівлі площею 1307,3 кв. м., розташованої за адресою: м. Сміла, вул. Мазура, 14, (заробітна плата сторожів з відповідними нарахуваннями, послуги охорони, комунальні послуги тощо) у період з 01.04.2016 по 30.09.2017 склала 473042,66 грн, з них: протягом серпня-грудня 2016 року – 177346,21 грн, протягом січня-вересня 2017 року – 295696,45 гривень.

Розрахунок витрат, понесених ДП «Оризон-Навігація» на утримання адміністративної будівлі, розташованої за адресою: м. Сміла, вул. Мазура, 14 загальною площею 1307,3 кв. м в Додатку 15 до звіту.

Крім того, в ході проведення аудиторського дослідження, з метою перевірки ефективності та повноти використання об'єктів нерухомого майна, комісією у складі представників ДП «Оризон-Навігація» в присутності фахівців аудиторської групи проведено візуальне обстеження нежитлового приміщення, розташованого за адресою: м. Сміла, вул. Мазура, 24, загальна площа якого складає 6884,0 кв. м, первісною вартістю 7096,1 тис. грн, залишковою – 1656,8 тис. гривень.

За результатами візуального обстеження встановлено, що частина приміщення 6-го поверху зазначеної будівлі площею 93,5 кв. м

працівниками Підприємства та орендарями не використовується. Вільні приміщення знаходяться в задовільному стані та частково мебльовані. Опалюються електричними обігрівачами, проведено водопостачання та водовідведення. Крім того, будівля знаходиться під наглядом охорони та має власну систему охоронної та пожежної сигналізації.

Акт візуального обстеження нежитлового приміщення в Додатку 16 до звіту.

До аудиту надано договір оренди індивідуально визначеного нерухомого майна, що належить до державної власності від 24.09.2010 №1005 (далі – договір оренди № 1005), укладений між регіональним відділенням Фонду державного майна України по Черкаській області (далі – РВ ФДМУ) та товариством з обмеженою відповідальністю «Нові технології» (далі – ТОВ «Нові технології»). Предметом договору оренди № 1005 є передача в строкове платне користування частини побутових приміщень шостого поверху площею 93,5 кв. м, розташованої за адресою: м. Сміла, вул. Мазура, 24 та балансоутримувачем якої є ДП «Оризон-Навігація». Відповідно до зазначеного договору оренди, орендна плата перераховується орендарем у пропорції: 70 % - до Державного бюджету на відповідний рахунок Держказначейства, 30 % - на розрахунковий рахунок ДП «Оризон-Навігація».

Договір оренди № 1005 припинено за згодою сторін 26.07.2016, про що РВ ФДМУ листом від 17.08.2016 № 11-04-4220 повідомлено ДП «Оризон-Навігація».

Таким чином, з моменту припинення договору оренди № 1005 частина приміщення шостого поверху площею 93,5 кв. м, розташована за адресою: м. Сміла, вул. Мазура, 24, не використовується по даний час.

Слід зазначити, що відповідно до абз. 13, 14 розділу 8 Статуту Підприємства, Концерн виявляє державне майно, яке тимчасово не використовується, та вносить пропозиції щодо умов його подальшого використання, а також надає згоду на відчуження, оренду, передачу та списання майна Підприємства.

Крім того, відповідно до п. 1.1 контракту Керівник зобов'язується здійснювати поточне управління Підприємством, забезпечувати його високоприбуткову діяльність, ефективне використання та збереження державного майна.

В той же час, до аудиту не надано підтверджуючих документів щодо внесення Концерном пропозицій щодо умов подальшого використання частини приміщення шостого поверху площею 93,5 кв. м, яке з серпня місяця 2016 року по даний час не використовується, а також листів ДП «Оризон-Навігація» до Концерну щодо надання дозволу на передачу в оренду зазначеного державного нерухомого майна.

По даному факту начальник служби безпеки ДП «Оризон-Навігація» Бабіцький П.О., до повноважень якого належить здійснення контролю за передачею в оренду приміщень, що не використовуються у виробництві, пояснив наступне: «По суті заданих мені запитань, які додаються і стосуються моєї роботи на ДП «Оризон-Навігація» щодо невикористання ДП «Оризон-Навігація» приміщень 6-го поверху корпусу по вул. Мазура 24, м. Сміла, площею 93,5 кв. м., можу пояснити наступне: «4 березня 2015 року Постановою Кабінету Міністрів України № 83 «Про затвердження переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави», ДП «Оризон-Навігація» включено до переліку підприємств, як підприємство, яке здійснює діяльність в сфері оборони і має стратегічне значення для економіки і безпеки держави.

Такий статус передбачає введення на підприємстві особливих умов допуску до території підприємства, підвищений рівень пропускнуго режиму, підвищений рівень контролю за збереженням Державної та комерційної таємниці, певні обмеження для персоналу підприємства, які мають доступ до такої інформації, підвищений рівень охорони підприємства, складання планів та організація оборони підприємства військовими підрозділами в разі введення надзвичайного стану чи виникнення надзвичайної ситуації.

В даний час, порівняно з іншими роками, на підприємстві значно збільшився обсяг Державних замовлень та дослідно-конструкторських робіт, які мають гриф «таємно» і відомості про які охороняються Законом України «Про державну таємницю».

Вся інформація про продукцію підприємства, його розробки, персонал, який займається виготовленням цієї продукції та конструюванням нових зразків, зосереджені в одному корпусі по вул. Мазура 24, м. Сміла, що зводить до мінімуму витік інформації з обмеженим доступом та дає можливість контролю за технічними та фізичними носіями такої інформації. Персонал підприємства усвідомлює персональну відповідальність за розголошення інформації з обмеженим доступом.

Приміщення, які в даний час не використовуються, мають площу трикімнатної квартири, і прибуток від їх оренди для підприємства буде не значним, але доступ сторонніх осіб на територію підприємства може стати приводом проникнення іноземної агентури, діяльність якої буде направлена на збір таємної інформації, встановлення в комп'ютерну мережу підприємства програм для незаконного зняття інформації, проникнення до приміщень, де зберігається таємна та комерційна інформація, дасть можливість вербування персоналу підприємства.

Крім того, спеціальне використання зазначених приміщень передбачено спільним планом оборони підприємства між ДП «Оризон-Навігація» та Національною Гвардією України (план має гриф обмеження доступу згідно ЗВДТ).

Таким чином, з огляду на складну ситуацію в Державі, активізацію розвідувальних служб іноземних держав, які мають інтерес до військово-технічних розробок в Україні, з метою збереження та недопущення витоку інформації про військово-технічні, інші розробки та серійні зразки продукції, що виготовляє ДП «Оризон-Навігація», з 26 липня 2016 року (після закінчення договору оренди приміщень у ТОВ «Нові технології»), наявності плану оборони підприємства, було прийняте рішення про недоцільність передачі зазначених приміщень в оренду, так як такі дії можуть призвести до негативних наслідків для Держави та ускладнять реалізацію запланованих заходів».

Запит про надання документів та пояснень і пояснення начальника служби безпеки ДП «Оризон-Навігація» Бабіцького П.О. в Додатку 17 до звіту.

Проведеним орієнтовним розрахунком встановлено, що за період з 01.08.2016 до 30.09.2017 внаслідок непередачі частини приміщення шостого поверху в оренду Підприємством та бюджетом втрачено можливість отримання доходу від оренди на загальну суму 42910,63 грн (з яких Підприємством 30 % - 12873,19 грн, бюджетом 70 % - 30037,44 грн), в тому числі протягом серпня-грудня 2016 року на суму 14457,80 грн (30 % - 4337,34 грн, 70 % - 10120,46 грн відповідно), протягом січня-вересня 2017 року на суму 28452,83 грн (30 % - 8535,85 грн, 70 % - 19916,98 грн відповідно).

Розрахунок орендної плати за вільну частину приміщення будівлі, балансоутримувачем якої є ДП «Оризон-Навігація» за період з 01.08.2016 до 30.09.2017 в Додатку 18 до звіту.

В той же час, ДП «Оризон-Навігація» понесено витрати на утримання частини приміщення 6-го поверху площею 93,5 кв. м протягом серпня-грудня 2016 року та січня-вересня 2017 року, які могли б бути відшкодовані орендарем у разі укладення договору (договорів) оренди, на загальну суму 41769,32 грн (в тому числі протягом серпня-грудня 2016 року – 16267,05 грн, протягом січня-вересня 2017 року – 25502,27 гривень).

Розрахунок витрат, понесених ДП «Оризон-Навігація» на утримання частини приміщення будівлі, розташованої за адресою: м. Сміла, вул. Мазура, 24 загальною площею 93,5 кв. м в Додатку 19 до звіту.

Таким чином, невжиття керівництвом Концерну та Підприємства управлінських заходів щодо забезпечення ефективного використання державного майна негативно вплинуло на забезпечення повноти отримання доходів Підприємства від оренди на загальну суму 696,4 тис. грн, а також покриття витрат на утримання приміщень, які не використовуються та не забезпечують позитивного економічного ефекту в процесі діяльності Підприємства, на загальну суму 514,8 тис. гривень.

2.5. Неналежна організація внутрішнього контролю може не дозволити своєчасно і в повній мірі виявити всі недоліки в діяльності Підприємства та не має змоги попереджувати суттєві порушення

Під час аудиторського дослідження встановлено, що в дослідженому періоді керівництвом ДП «Оризон-Навігація» не повною мірою здійснювався комплекс заходів для запобігання окремих негативних наслідків, які виникли при діяльності Підприємства, про що свідчить інформація, викладена у попередніх розділах звіту.

Відповідно до п. 7.2 Статуту керівництво ДП «Оризон-Навігація» здійснює його керівник (директор), якого призначає та звільняє ДК «Укроборонпром», який укладає і розриває з керівником Підприємства контракт (розділ 8 Статуту).

Згідно з наказом ДК «Укроборонпром» від 18.03.2016 № 62-к на посаду директора ДП «Оризон-Навігація» призначено Майструка Віктора Івановича (далі – Керівник), з яким укладено контракт від 18.03.2016 №18К/16 (далі – контракт) терміном дії з 23 березня 2016 року по 22 березня 2019 року.

Дослідженням змісту контракту встановлено, що відповідно до п. 1.1 контракту Керівник зобов'язується здійснювати поточне управління Підприємством, забезпечувати його високоприбуткову діяльність, ефективне використання та збереження державного майна, а Концерн зобов'язується створювати належні умови для матеріального забезпечення і організації праці Керівника.

Дослідженням змісту контракту встановлено, що за виконання обов'язків, передбачених контрактом, Керівнику нараховується заробітна плата за рахунок частки доходу, одержаного Підприємством у результаті його господарської діяльності, та виходячи з установленого Керівнику посадового окладу в розмірі 12509,00 грн і фактично відпрацьованого часу (додатковою угодою від 27.09.2016 № 80 посадовий оклад збільшено до 13019,0 грн, додатковою угодою від 22.02.2017 № 31 посадовий оклад збільшено до 16011,0 грн). Крім цього, контрактом передбачено виплату премій і винагород та надбавки, пільги, гарантії і компенсації, що передбачені законодавством України (з урахуванням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 1999 № 859 «Про умови і розміри оплати праці керівників підприємств, заснованих на державній, комунальній власності, та об'єднань державних підприємств» та п. 3 Типової форми контракту з керівником, що є у державній власності, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 02 серпня 1995 № 597).

Права та обов'язки сторін відображені в статті 2 контракту від 18.03.2016 № 18К/16. Основними обов'язками керівника зокрема є: забезпечити високоефективну і стабільну роботу Підприємства, зміцнення його фінансового стану, отримання та зростання прибутку, рентабельність

виробництва, динамічний соціально-економічний розвиток (показники ефективності використання державного майна і прибутку, а також майнового стану підприємства затверджуються у додатку до контракту).

Пунктом 2.7 контракту визначено, що Керівник щоквартально до 25 числа місяця, наступного за звітним, подає до Концерну звіт про результати виконання показників ефективності використання майна і прибутку, а також майнового стану Підприємства та звітує про вжиті заходи щодо контролю якості продукції згідно з ДСТУ ISO 9001:2009. Річний звіт Керівник подає до 15 лютого року, що настає за звітним.

Згідно з звітом керівника за 2016 рік було досягнуто виконання таких показників ефективності використання державного майна і прибутку, як:

- дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – при передбаченому контрактом 44428,0 тис. грн, фактично досягнуто 74739,0 тис. грн (рівень виконання - 168,22 %);
- фінансовий результат до опадаткування - при передбаченому контрактом 3573,0 тис. грн, фактично досягнуто 4738,0 тис. грн (рівень виконання - 132,6 %).

В той же час не виконано такі показники, як:

- капітальні інвестиції у розвиток виробничої сфери - при передбаченому контрактом 2091,0 тис. грн, фактично направлено 767,0 тис. грн (рівень виконання – 36,7 %);
- виплати на користь держави - при передбачених контрактом 12323,0 тис. грн., сплачено 10664,0 тис. грн (рівень виконання – 86,5 %).

За показниками майнового стану Підприємства в 2016 році (в порівнянні з показниками на дату підписання контракту):

- необоротні активи збільшились на 29,0 тис. грн (або 0,4 %);
- оборотні активи зменшились на суму 22527,0 тис. грн (або 29,9 %). Зазначене зменшення в основному відбулося за рахунок зменшення запасів на суму 12525,0 тис. грн та дебіторської заборгованості на суму 9366,0 тис. грн;
- власний капітал збільшився на 448,0 тис. грн (або 1,0 %);
- кредиторська заборгованість зменшилась на 23278,0 тис. грн (або на 63,9 %). Зазначене зменшення в основному відбулося за рахунок зменшення заборгованості за товари, роботи, послуги на суму 8955,0 тис. грн та по розрахунках з бюджетом на суму 203,0 тис. гривень.

Звіт керівника Підприємства за 2016 рік у Додатку 20 до аудиторського звіту.

Дослідження звітів Керівника про виконання показників ефективності використання державного майна і прибутку, а також майнового стану Підприємства за 2016 рік свідчить про незабезпечення виконання керівником Підприємства окремих показників ефективності використання державного майна і прибутку.

Підприємство здійснює бухгалтерський облік на підставі Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, Інструкції про його застосування, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291, та на підставі наказу директора Підприємства «Про облікову політику підприємства» від 27.12.2013 № 006/00/534. Відповідно до п. 2 наказу для ведення бухгалтерського обліку Підприємство застосовує журнально-ордерну систему обліку з використанням комп'ютерної програми «1-С Підприємство 8.2 Управління промисловим підприємством».

Додатком 2 до облікової політики затверджено графік документообороту.

Кадрова політика щодо кваліфікаційних вимог до осіб керівного складу, які займають відповідальні посади Підприємства, базується на кваліфікаційних вимогах до цих посад, затверджених наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 29.12.2004 року № 336 «Про затвердження Випуску 1 «Професії працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників».

Аудиторським дослідженням встановлено, що на Підприємстві відсутній окремий підрозділ внутрішнього фінансового контролю. Водночас, відповідно до Положення про бухгалтерію (затверджене директором ДП «Оризон-Навігація» Майструком В.І. 23.11.2015 за погодженням заступника директора по якості Сидоркиної Л.Я.) визначено функції та обов'язки працівників відділу щодо здійснення поточного контролю за зберіганням власності, правильним витрачанням грошових коштів і матеріальних цінностей, дотримання режиму економії і госпрозрахунку (п. 2.1); здійснення контролю за своєчасним проведенням інвентаризації грошових коштів, товарно-матеріальних цінностей і розрахунків (п. 3.1); здійснення контролю за оформленням отримання і використання сировини, матеріалів, палива, готових виробів, товарів та інших цінностей, за своєчасним пред'явленням претензій постачальникам; своєчасним стягненням дебіторської заборгованості та погашення кредиторської заборгованості; дотриманням законодавства при витрачанні фонду оплати праці, а також дотриманням платіжної і фінансової дисципліни; законністю списання з балансу нестач, втрат, дебіторської заборгованості та інших засобів; правильним і своєчасним проведенням і оформленням в установленому порядку переоцінки ТМЦ (п. 3.2). Крім того, при взаємодії з відділом збуту надає інформацію про застосування санкцій до покупців і замовників (п. 4.9); при взаємодії з юристконсулом отримує рішення по пред'явлених Підприємству претензіях, погоджує матеріали про стан заборгованості, пропозиції по примусовому стягненню боргів та надає матеріали для пред'явлення претензій до постачальників і покупців з приводу порушення ними договірних зобов'язань (п. 4.13).

Відповідно до Положення про відділ збуту (затверджене директором ДП «Оризон-Навігація» Майструком В.І. 22.01.2013 за погодженням заступника директора по якості Сидоркиної Л.Я.) визначено функції та обов'язки працівників відділу щодо пред'явлення через юридичну службу претензій, штрафних санкцій до замовників за порушення умов укладених договорів (п. 3.1).

Відповідно до Положення про планово-економічний відділ (затверджене директором ДП «Оризон-Навігація» Майструком В.І. 27.09.2016 за погодженням заступника директора по якості Сидоркиної Л.Я.) визначено функції та обов'язки працівників відділу щодо здійснення контролю за виконанням виробництвом підприємства річних, кварталних і місячних планів (п. 3.4).

У зв'язку з відсутністю в структурі Підприємства юридичного відділу юридичний контроль здійснює юристконсульт у відповідності до посадової інструкції (затверджена директором ДП «Оризон-Навігація» Майструком В.І. 03.06.2013 за погодженням заступника директора по якості Сидоркиної Л.Я.).

Посадовою інструкцією передбачено, що юристконсульт веде договірну роботу, перевіряє відповідність законодавству проектів договорів, що надаються контрагентами; веде претензійно-позовну роботу, представляє інтереси підприємства в судах, приймає участь в розгляді справ про стан дебіторської заборгованості з метою виявлення боргів, що вимагають примусового стягнення, забезпечує підготовку заключень по пропозиціях про списання безнадійної заборгованості.

Під час аудиторського дослідження встановлено невиконання окремими структурними підрозділами покладених на них функцій та зобов'язань в частині здійснення контролю при виконанні умов договорів комісії на Підприємстві, а саме: щодо термінів перерахування належних коштів Підприємству, отриманих Комісіонером від Покупця за умовами контракту (про вказані факти описано в розділі 2.3 аудиторського звіту).

Бухгалтерією Підприємства не подавалася інформація до відділу збуту про необхідність застосування санкцій до покупців і замовників та, як наслідок, відділом збуту не передано до юридичної служби матеріали для проведення претензійно-позовної роботи по стягненню заборгованості з боржників (детально описано в розділі 2.3 аудиторського звіту).

При укладанні договорів юристконсультом неякісно здійснювалася робота по перевірці проектів договорів на відповідність законодавству. У зв'язку з тим, що умовами окремих договорів не визначений розмір штрафних санкцій за порушення строків розрахунків, Підприємство не має змоги нараховувати та стягувати штрафні санкції (детально описано в розділі 2.3 аудиторського звіту).

Проведеним дослідженням встановлено, що додатком № 13 до Колективного договору затверджено «Положення про нарахування та виплату водіям за виконання виробничих завдань, пов'язаних з суміщенням професій». Пунктом 6 зазначеного положення передбачено, що *«службові завдання, які надійшли в транспортний відділ від інших підрозділів, заноситься механіком по ремонту транспорту в «журнал обліку і реєстрації службових завдань (додаток 1) і узгоджуються з заступником директора по логістиці»*. Пунктом 8 передбачено: *«після повернення з поїздки водій доповідає механіку про виконання службового завдання, який здійснює відповідний запис в журналі»*. Проведеним співставленням даних Журналу обліку і реєстрації службових завдань із подорожніми листами, на підставі яких проводилось списання пально-мастильних матеріалів встановлено, що по окремих подорожніх листах відсутні записи в журналі про службові завдання, що свідчить про низький рівень контролю за діяльністю транспортної служби Підприємства.

Відповідно до п. 33 Статуту Концерну органом внутрішнього фінансового контролю є аудиторська служба, а п. 17 Статуту Концерну передбачено, що ініціювання проведення перевірок, ревізій та аудиту фінансово-господарської діяльності Концерну та його учасників, визначення аудитора Концерну належить до повноважень Наглядової ради Концерну та відповідно до абз. 2 підпункту 6 п. 51 цього Статуту генеральний директор повинен забезпечувати проведення щорічних аудиторських перевірок діяльності учасників Концерну.

Однак, протягом періоду, що підлягав аудиторському дослідженню, перевірки, ревізії та аудити фінансово-господарської діяльності ДП «Оризон-Навігація» з ініціативи як Наглядової ради Концерну, так і генерального директора Концерну, не проводилися, що не відповідає положенням Статуту Концерну.

Отже, низка виявлених проблем, упущень у діяльності Підприємства, які висвітлені в аудиторському звіті, свідчать про недостатність заходів щодо контролю за діяльністю Підприємства як керівництвом Підприємства, так і Концерном, до складу якого належить ДП «Оризон-Навігація».

Отже, запроваджена Підприємством система внутрішнього контролю не повною мірою забезпечує належний рівень контролю за фінансово-господарською діяльністю ДП «Оризон-Навігація».

Таким чином, за проведеною оцінкою система внутрішнього контролю ДП «Оризон-Навігація», яка по причині недоліків її організації є недостатньою для попередження всіх суттєвих порушень і недоліків у діяльності об'єкта аудиту, заслуговує умовно позитивної оцінки.

III. Висновки

За результатами проведеного аналізу діяльності встановлено, що Підприємством досягнуто мету діяльності – одержання прибутку.

За результатами проведеного дослідження фінансово-господарської діяльності ДП «Оризон-Навігація» та аналізу виконання фінансового плану, ефективності управління Підприємством за період з 01.04.2016 по 30.09.2017 можна зробити висновок, що загальна ефективність управління Підприємством протягом досліджуваного періоду **має умовно позитивну оцінку**.

За результатами аналізу діяльності ДП «Оризон-Навігація» визначені окремі чинники, як зовнішнього, так і внутрішнього характеру, які вплинули на ефективність управління Підприємства, і призвели до неефективного використання коштів на суму 3103,3 тис. грн., виявлено можливі резерви для підвищення ефективності та покращення фінансових і виробничих результатів діяльності на загальну суму 35795,83 тис. грн., встановлено недоліки в діяльності підприємства, які можуть призвести до втрати коштів на суму 141,9 тис. гривень.

Зовнішні фактори:

ДК «Укроборонпром» не в повній мірі забезпечував виконання окремих повноважень, встановлених статтею 7 Закону № 3531, пунктами 12, 18, 19, 31 Статуту Концерну, а саме:

- не розроблено стратегію розвитку Підприємства;
- не сприяв ДП «Оризон-Навігація» в ефективному використанні його виробничого та науково-технічного потенціалу в частині забезпечення повного завантаження виробничих потужностей, що дало б змогу при максимально задіяних виробничих потужностях отримати додаткового доходу близько 34561,2 тис. грн;
- не запровадив механізм визначення єдиного розміру (ставки) комісійної плати, що утримуються спеце�спортерами з Підприємства, які реалізують продукцію на зовнішньому ринку. Укладання ДП «Оризон-Навігація» договорів комісії зі спеце�спортерами із ставкою комісійної винагороди на рівні мінімальної ставки 7 % в порівнянні із застосованими ставками 9 % і 10 %, Підприємство отримало б у досліджуваному періоді додаткові кошти від експортних операцій розрахунково на суму 171,1 тис. грн.;
- не встановлено на законодавчому рівні граничний рівень рентабельності при укладанні комерційних договорів на виробництво продукції, виконання робіт та надання послуг, що не дозволило Підприємству додатково отримати доходи щонайменше на суму 267,1 тис. гривень.

Внутрішні фактори:

- відшкодування витрат Комісіонера за рахунок Комітента, зокрема, агентських послуг, призвело до додаткових витрат коштів Підприємства на суму 182,7 тис. грн., оскільки Агентом по суті дублюються функції Комісіонера. Зазначене стало наслідком того, що на законодавчому рівні не затверджено перелік витрат, які може відшкодувати комітент комісіонеру;

- резервування Комісіонерами коштів, отриманих від нерезидентів, призвело до того, що протягом тривалого часу обіговими коштами Підприємства в розмірі до 874,0 тис. грн. безоплатно користуються Комісіонери, що не передбачено умовами договорів, внаслідок чого Підприємство не має змоги спрямувати їх на ведення власної діяльності, проведення розрахунків за борговими зобов'язаннями, у тому числі оплату праці та сплату податків, що негативно впливає на його фінансовий стан;

- непроведення позовної роботи по виставленню претензії до Комісіонерів за несвоєчасне перерахування коштів, не сприяло отриманню додаткових коштів від сплати пені на суму 26,1 тис. грн.;

- невиконання умов договорів контрагентами Підприємства в частині несвоєчасного перерахування коштів за отримані товари, роботи, послуги, що призвело до відволікання обігових коштів Підприємства в сумі 1478,1 тис. грн. та, як наслідок, зростання зобов'язань перед постачальниками комплектуючих матеріалів і збільшенню кредиторської заборгованості;

- у зв'язку з тим, що умовами окремих договорів, укладених з контрагентами Підприємства, не визначений розмір штрафних санкцій за порушення строків розрахунків, втрачено можливість нарахувати та стягнути штрафні санкції (пеню) розрахунково на суму 73,93 тис. грн.;

- у зв'язку з непроведенням позовної діяльності за порушення термінів розрахунків по угоді, укладеній з ХКБМ, в якій передбачено порядок застосування штрафних санкцій, Підприємством не отримано 0,3 тис. грн. пені;

- в обліку Підприємства рахується дебіторська заборгованість боржників понад 3 роки, які в судовому порядку визнані банкрутами, або знаходяться в стадії ліквідації, на суму 141,6 тис. грн., що є суттєвим ризиком втрати активів Підприємства у майбутньому;

- неефективне витрачання коштів на сплату орендної плати та інших витрат на утримання бази відпочинку «Сокирно» за період, коли вона фактично не використовувалась, становило 53,7 тис. грн.;

- невжиття керівництвом Концерну та Підприємства управлінських заходів щодо забезпечення ефективного використання державного майна

негативно вплинуло на забезпечення повноти отримання доходів Підприємства від оренди на загальну суму 696,4 тис. грн., а також покриття витрат на утримання приміщень, які не використовуються та не забезпечують позитивного економічного ефекту в процесі діяльності Підприємства, на загальну суму 514,8 тис. гривень.

Система внутрішнього контролю та її організація є недостатньою для попередження всіх суттєвих порушень і недоліків у діяльності об'єкта аудиту заслуговує умовно позитивної оцінки.

IV. Рекомендації

Підсумовуючи загальні результати проведеного аудиторського дослідження, аудиторська група пропонує перелік заходів, необхідних для підвищення ефективності управління коштами і майном Підприємства та покращення фінансових результатів діяльності.

З метою покращення ефективності діяльності ДП «Оризон-Навігація» Держаудитслужба рекомендує здійснити заходи щодо забезпечення підвищення ефективності управління коштами і майном Підприємства, покращення фінансових результатів його діяльності, приведення у відповідність до вимог чинного законодавства його обліку та звітності, а саме:

На рівні ДК «Укроборонпром»

1. Розробити спільно з ДП «Оризон-Навігація» стратегію розвитку Підприємства та затвердити її.

2. З метою реалізації виробничого та науково-технічного потенціалу ДП «Оризон-Навігація» розглянути можливість щодо збільшення обсягів наданих замовлень та створити умови для використання підприємствами-учасниками Концерну у своєму виробництві виробів Підприємства. Сприяти повному завантаженню виробничих потужностей Підприємства.

3. Посилити контроль за діяльністю спецекспортерів, як посередників у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності у сфері експорту та імпорту продукції і послуг військового та спеціального призначення, а також товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю, при укладанні договорів комісії, зокрема в частині агентських послуг, а саме при умові застосування Комісіонером агентських послуг комісійну плату не встановлювати. Розробити та затвердити методику щодо визначення єдиного розміру витрат (в тому числі комісійної плати), які утримуються спецекспортерами з державних підприємств, що реалізують майно на зовнішньому ринку та надають послуги з ремонту військового майна.

4. Сприяти ДП «Оризон-Навігація» щодо передачі в оренду або інше платне використання незадіяних у виробництві будівлі та нежитлових приміщень, які знаходяться на балансі Підприємства і потребують значних витрат на їх утримання.

На рівні ДП «Оризон-Навігація»

1. Розробити спільно з Концерном стратегію розвитку та подати її на затвердження.

2. Зобов'язати посадових осіб, відповідальних за складання фінансового плану дотримуватись вимог п. 8 Порядку складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затвердженого наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України 02.03.2015 № 205.

3. При укладанні договорів із контрагентами чітко зазначати розмір штрафних санкцій за невиконання умов договорів (в тому числі за порушення термінів оплати та поставки товарів, робіт послуг). У разі порушень умов договору в частині несвоєчасної оплати застосовувати штрафні санкції, що передбачені договорами.

4. При виконанні умов договорів комісії контролювати своєчасність і повноту перерахування коштів, що отримані від нерезидента Підприємству, дотримання всіх умов договору. При укладанні договорів комісії передбачити обов'язкове надання документів, що підтверджують понесені комісіонером витрати. У разі несвоєчасного і в не повній мірі перерахування коштів Комісіонером застосовувати штрафні санкції, що передбачені договорами комісії. Опрацювати питання щодо попереднього погодження Підприємством витрат, які будуть в подальшому понесені спеце́кспортером із застосуванням форми економічного обґрунтування необхідності їх здійснення, що буде зменшувати ризик ймовірних необґрунтованих (економічно недоцільних/неефективних) витрат Комісіонера, зокрема таких як агентські послуги.

5. Вжити дієві заходи щодо передачі в оренду або інше платне використання будівлі та нежитлового приміщення, що знаходиться на балансі Підприємства, що дасть можливість отримання додаткового доходу.

V. Додатки

5.1 Перелік додатків.

5.2 Протокол розбіжностей.

Головний державний аудитор
відділу контролю в органах влади,
оборони, правоохоронних органах
та за місцевими бюджетами Управління
Північного офісу Держаудителужби в
Черкаській області

О. М. Терещенко

З аудиторським звітом
ознайоменний, ориг
прийняв 01.12.17р

Директор Аудит Майстер В. Т.

Додаток
до Методики проведення
Державною фінансовою інспекцією
України, її територіальними органами
державного фінансового аудиту
діяльності суб'єктів господарювання
(пункт 6.4)

ПРОТОКОЛ
розбіжностей до аудиторського звіту

Державне підприємство «Оризон-Навігація»

(найменування об'єкта аудиту)

за період з 01.04.2016 по 30.09.2017

Терещенко Олена Михайлівна

(прізвище, ім'я, по батькові державного аудитора)

та Майструк Володимир Іванович

(прізвище, ім'я, по батькові керівника об'єкта аудиту)

розглянули та обговорили довідку аудиту щодо діяльності

Державного підприємства «Оризон-Навігація»

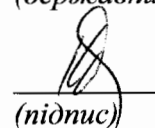
за період з 01.04.2016 по 30.09.2017

(найменування об'єкта аудиту)

Зауваження до довідки аудиту, які не враховані державним аудитом:

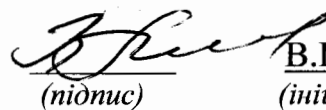
*Зауваження та пропозиції до
аудиторського звіту відсутні*

Головний державний аудитор
відділу контролю в органах влади,
оборони, правоохоронних органах
та за місцевими бюджетами Управління
Північного офісу Держаудитслужби в
Черкаській області _____
(державний аудитор)

(підпис)

О.М. Терещенко
(ініціали, прізвище)

Директор державного підприємства
«Оризон-Навігація»
(керівник об'єкта аудиту)

(підпис)

В.І. Майструк
(ініціали, прізвище)

« 01 » 12 2017

« 01 » 12 2017